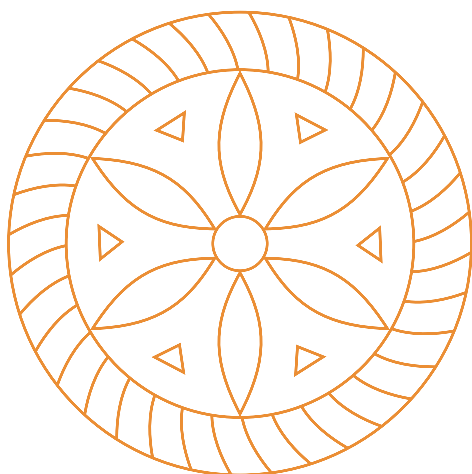

KOKLĪTES KOKLĒJA

54 TAUTASDZIESMAS IKVIENAM

KOKLĪTES KOKLĒJA
54 TAUTASDZIESMAS IKVIENAM

Šī grāmata veidota kā dziesmu grāmata tiem, kuri jau ir sākuši apgūt kokles spēli, un kā iedvesmas avots tiem, kuri kokli ņem rokās pirmo reizi mūžā. Grāmata papildināta ar fizioterapeita ieteiktiem vingrinājumiem labākai pašsajūtai un praktiskiem padomiem, kas palīdzēs kokles spēles prasmju attīstīšanā.

Grāmatā 54 labi zināmas tautasdziesmas ir izkārtotas četros līmeņos. Pirmā līmeņa dziesmas noderēs, ja kokles spēli esi sācis nesen. Tāpat vari sākt no sākuma, ja kokles spēlē jau jūties zinošs – iespējams, kāda dziesma tev būs atklājums. Pirmajā līmenī ir dziesmas, kuras vari nospēlēt, izmantojot vienu vai divus akordus. Otrajā līmenī ir divu līdz trīs akordu dziesmas. Trešajā līmenī ir trīs un četru akordu dziesmas, kuras prasa zināmu meistarības pakāpi. Ceturtais līmenis ir kā neliels pārbaudes darbs un pirkstu treniņš, tajā ir skaistas dziesmas četros un vairāk akordos.

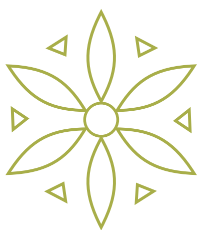
Katru no dziesmām vari nospēlēt, atkārtojot notīs rakstīto vai video spēlēto. Kad pirksti kustas gana raiti, vari apdarināt melodiju pēc sava prāta. Atbilstoši kokles skaņojuma specifikai dažām dziesmām notis, kuras nav nospēlējamas, aizstātas ar radniecīgu noti.

Visām dziesmām ir pievienotas notis, vārdi un video, lai vari izvēlēties, kā ērtāk mācīties. Ja nepieciešams, palēnini vai apturi video.

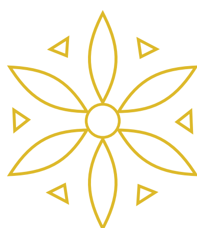
Šis darbs tapis ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu.

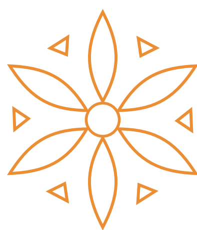

Ja pamani kļūdas, neprecizitātes vai nepilnības, lūgums rakstīt mara.rage@gmail.com.

SATURS

INSTRUMENTA VĒSTURE, SPĒLES VEIDS, TRADĪCIJAS

Gandrīz katrs latvietis kā latviskāko mūzikas instrumentu pirmo nosauks kokli. Kokles tipa instrumentu izplatība tomēr ir plašāka. Ārpus Latvijas robežām šis instruments bijis izplatīts no prūšu zemēm (tagadējā Kaļiņingradas apgabala) līdz Karēlijai un austrumos līdz Novgorodas apgabalam Krievijā.

Kokļu vēsture ir vairāk nekā divus gadu tūkstošus sena. Senākie arheoloģiskie atradumi ir no 11. gadsimta Polijā, Krievijā (Novgorodā) un 13. gadsimta Latvijas teritorijā, kur atrasts neliels, ornamentēts koka fragments, kas varētu būt kokles fragments. Senākā rakstveida informācija par kokli Latvijā ir no 17. gadsimta sākuma, savukārt senākais instruments tiek glabāts Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā. Šim instrumentam apakšā iegriezts gadskaitlis 1710.

Par kokļu mūziku Valdis Muktupāvels savā grāmatā "Kokles un koklēšana Latvijā" min, ka pirmā zināmā melodija pierakstīta 1891. gadā, pirmie ieskaņojumi un video ir no 20. gadsimta 30. gadiem. Tajā laikā koklēšanas tradīcija bija saglabājusies vairs tikai atsevišķās vietās Kurzemē un Latgalē. Senāk koklētāji (un arī citu instrumentu spēlētāji) visbiežāk bijuši vīrieši, savukārt mūsdienās kokle ir instruments, ko veiksmīgi spēlē ikviens, gan vīrieši, gan sievietes, gan skolas vecuma bērni, gan sirmgalvji.

1. attēls. KURZEMES KOKLE

Latvijā ir pieņemts uzskatīt, ka ir divi galvenie kokļu tipi.

2. attēls.
KURZEMES KOKLES TURĒŠANA

Kurzemes tradīcijai raksturīgās kokles ir salīdzinoši nelielas, ar 5–9 stīgām, bieži izrotātas ar saulīti, vilnīti, zigzagu vai citu rotājumu. Kokli spēlējot liek uz galda vai guleniski klēpī. Kokles repertuārs ir instrumentālas melodijas un dziesmu pavadījums. Kokles visbiežāk spēlētas vienas pašas.

Filmā "Dzimtene sauc" (1935), kas atrodama vietnē YouTube, var noskatīties un noklausīties divu koklētāju Pētera Korāta un Jāņa Poriķa kokles spēli.

Latgalē (un ziemeļaustrumu Vidzemē) kokles ir lielākas nekā Kurzemē sastopamās. Tām ir raksturīgs korpusa pagarinājums (spārns) otrpus tapiņu līnijai. Pētnieki uzskata, ka šis spārns ir jauninājums, kas izveidojās 14. gadsimtā Pleskavā un Novgorodā, un vēlāk arī Latgalē. Šīm koklēm parasti ir 9–12 stīgas, kokles rotātas ar apļa, krusta vai zvaigznes formā izkārtotiem caurumiņiem un iegriezumiem. Kokles repertuārs ir instrumentālas melodijas, dziesmas, kā arī pavadījums garīgajām dziesmām.

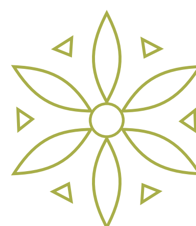

3. attēls. LATGALES KOKLE

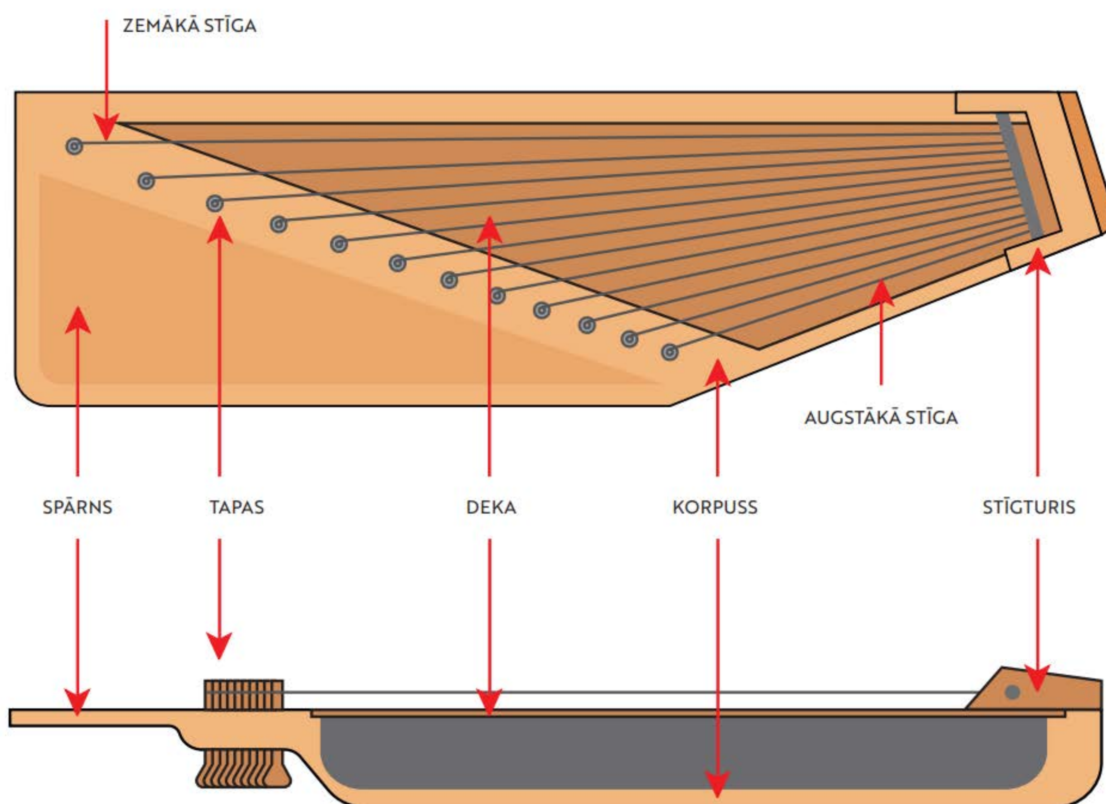

4. attēls.
LATGALES KOKLES TURĒŠANA

Tradicionālais kokles turēšanas veids ir turot klēpī, atbalstot uz kokles garākā sāna un atspiežot kokli pret spēlētāja vēderu.

Kurzemes un Latgales kokļu uzbūve ir līdzīga – koka korpuss, metāla stīgas (5–12), tapiņas. Kokli ieskandina ar pirkstu vai plektru (mediatoru).

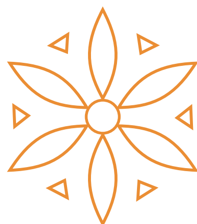

5. attēls. KOKLES SASTĀVDAĻAS

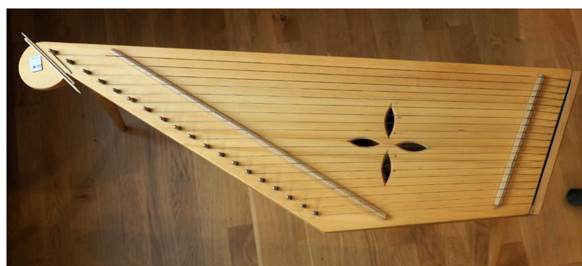

6. attēls. KAPELA "ZIEMEĻMALA" SPĒLĒ CAURSPĒLĒJAMO CĪTARU

19. gadsimta beigās Ziemeļlatgalē, Ziemeļvidzemē un Igaunijā strauji sāka izplatīties instruments, unikāls tikai šim reģionam, ko paši spēlmaņi sauca par kokli vai cītaru (arī pusdūru vai caurspēlējamo cītaru). Daudzviet šis instruments aizstāja vecākus kokļu veidus. Instrumentam stīgas izvietotas paralēli, stīgu grupās blakus novietotas divas vai trīs stīgas, kuras skaņo oktāvā, tā pastiprinot un bagātinot instrumenta skanējumu. Ir vairāki spēles stili. Latvijā vairāk bijusi izplatīta spēlēšana, kreiso roku akordu principā izmantojot nevajadzīgo stīgu noklusināšanai, ar labo roku spēlējot akordus kā pavadījumu un ar kreisās rokas īkšķi spēlējot melodiju. Caurspēlējamo cītaru spēlēja gan kā solo instrumentu, gan kā pavadījuma instrumentu kapelā. Pēdējo desmit gadu laikā causpēlējamo cītaru un tās spēli aktīvi popularizējis etnomuzikologs Ilmārs Pumpurs un biedrība "Skaņumāja", rīkojot gan instrumentu spēles kursus, gan sagatavojot pašmācības grāmatu, kura brīvi pieejama interneta lapā muzikanti.lv.

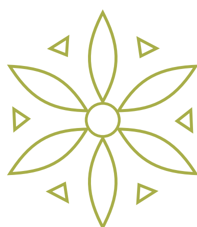
20. gadsimta 20. gados, ietekmējoties no tradicionālajām koklēm, profesionālu mūziķu vajadzībām tika veidotas pirmās koncertkokles – lielākas, ar vairāk stīgām. Pēc Otrā pasaules kara šī koncertkokļu attīstība turpinājās, tika dibināts latviešu tautas mūzikas instrumentu orķestris, kura vajadzībām tika izveidotas modificētas kokles – lielākas, ar vēl vairāk stīgām un hromatisko skaņojumu, tādējādi paplašinot instrumenta tehniskās iespējas. Vēlāk tika pievienotas arī ieskrūvējamas kājas, dubultslēdži (stīgu varēja pārskaņot pustoni uz augšu vai leju), klusinātājs. Šādu kokļu spēles apmācība tika uzsākta Latvijas Valsts konservatorijā (tagad Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija), vēlāk mūzikas skolās un koklētāju ansambļos.

7. attēls. KONCERTKOKLE

20. gadsimta 80. gados tradicionālās kokles spēles tradīcija sāka atdzimt. Sākotnēji pateicoties vairākiem entuziastiem un dažām folkloras kopām, kokles spēle strauji vērsās plašumā un kļuva par neatņemamu folkloras atdzimšanas kustības sastāvdaļu un simbolu. Līdz ar kokļu atgriešanos radās arī jauni risinājumi kokles spēlētās mūzikas izmantošanai, spēles paņēmieni un pat jauninājumi kokles uzbūvē un skaņojumu veidos, kas atšķīrās no senāk lietotajiem. Sīkāk par senākiem skaņojuma veidiem un spēles paņēmieniem var lasīt Valda Muktupāvela grāmatā "Kokles un koklēšana Latvijā".

Šobrīd tradicionālās kokles izmanto gan folkloras kolektīvos, gan kā instrumentu meditāciju pavadījumam, gan iekļauj dažādu citu stilu mūzikas projektos, mūžizglītībā, dažādu kursu un meistarklašu veidā. Virtuoza tradicionālās kokles spēle ir plaši izskanējusi pasaules mūzikas laukā, pateicoties Laimas Jansones darbībai. Pēdējos 5 gadus plašu auditoriju ir sasniegusi Anša Jansona izveidotā kokļu spēles studija "Kokļu mežs", kas piedāvā apgūt kokles spēli arī neklātienē, tīmeklī, tādējādi arvien vairāk izglītojot un vienojot tradicionālās kokles spēlētājus visā pasaulē.

SAGATAVOŠANĀS SPĒLĒŠANAI

Šobrīd Latvijā dominējošais kokļu skaņošanas veids pazīstams kopš 20. gadsimta 80. gadiem, tas balstās uz tā dēvēto Latgales kokļu skaņojumu (ar pazemināto 7. pakāpi). Pirmās divas zemākās stīgas ir burdona stīgas un tiek skaņotas kā sol un la, tālākās stīgas skaņo do, re mi, fa, sol, la, si, do, re. Pēc nepieciešamības si vietā skaņo sib. Šajā grāmatā ir apskatīta kokles spēle atbilstoši šim skaņojumam. Arī Kurzemes tipa kokles nereti tiek pārskaņotas šajā skaņojumā, piemēram, lai varētu plašākā grupā visi kopā spēlēt, kā arī paplašināt atskaņošanas iespējas. Ja ir vēlme apgūt tieši Kurzemes kokles skaņojuma veidu un spēles tradīciju, tad vērts ieskatīties Valda Muktupāvela veidotajos mācību materiālos https://www.tautasmuzikasinstrumenti.lv/muzikas-instrumenti/kokles un viņa sarakstītajā grāmatā "Kokles un koklēšana Latvijā". Tajā ir aprakstīta gan Kurzemes kokļu tradīcija, gan skaņošanas veidi, gan raksturīgie spēles veidi un repertuārs.

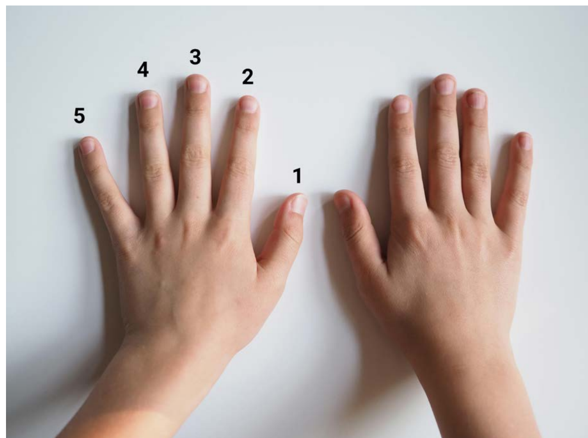
Kokles skaņošanai nepieciešama speciāla atslēga.

Kokli var skaņot, uzticoties savām ausīm, klavierēm vai citam instrumentam, vai izmantojot skaņošanas ierīci/lietotni. Izmantojot lietotni, tajā redzami nošu starptautiskie apzīmējumi (A-la, B-si, C-do, D-re, E-mi, F-fa, G-sol).

Skaņojot kokli pēc dzirdes, ir ērtāk, ja sākumā uzskaņo sol, do, mi, sol, do un tad pieskaņo atlikušās stīgas la, re, fa, la.

Izmantojot lietotni, skaņošanas secība nav svarīga, var skaņot visas stīgas pēc kārtas. Jaunai, tikko uztaisītai koklei sākumā var nākties biežāk skaņot stīgas, līdz tās nostiepušās.

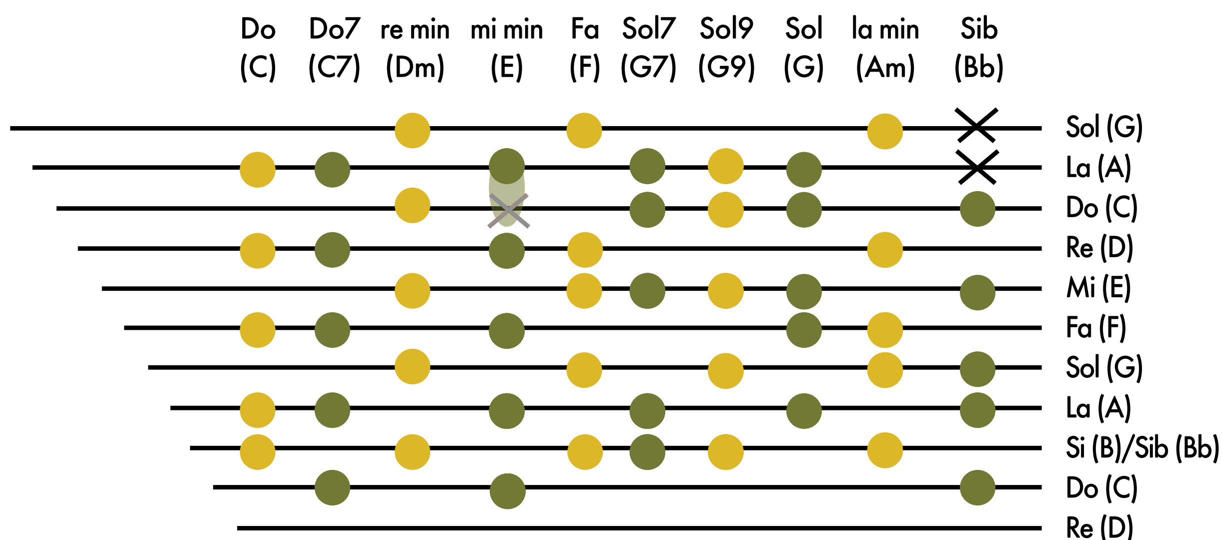
Kad kokle uzskaņota, noteikti jāpārbauda tās stīgas, kuras tika skaņotas pirms tam, nepieciešamības gadījumā vēlreiz uzskaņojot. Lai pārbaudītu, vai kokle uzskaņota, var izmēģināt, vai ausij tīkami skan tie akordi / kreisās rokas pozīcijas, kurus zini.

8. attēls.
PIRKSTU NUMERĀCIJA KREISAJAI ROKAI

Kokli paņem klēpī vai noliek uz galda sev priekšā tā, lai garākā mala (garākās stīgas) atrastos tālāk no spēlētāja, bet īsākā mala (īsākās stīgas) atrastos vistuvāk spēlētājam.

Kreiso plaukstu novieto uz stīgām brīvi, ieapaļu, it kā zem plaukstas būtu novietota bumbiņa, ar plaukstas locītavu nenoslāpējot visas stīgas. Ar kreisās rokas pirkstiem tiek klusinātas tās stīgas, kurām attiecīgajā brīdī nav jāskan. Pirksti uz stīgām novietoti nedaudz no viena sāna, lai stīgu paraušana ar kreisās rokas pirkstiem būtu ērta. Akordu maiņa notiek, mainot kreisās rokas pirkstu izvietojumu (skatīt akordu shēmā). Reizēm melodijas nospēlēšanai izmanto atbilstošo kreisās rokas pirkstu, ko šajā grāmatā esošajās notīs apzīmē ar atbilstošā kreisās rokas pirksta numuru ar apvilktu riņķi.

9. attēls. STĪGU SKAŅOJUMS UN AKORDU SHĒMAS

Bieži, vienkāršības un radniecīga skanējuma dēļ arī G9 akordu nosauc par G7 akordu un abos gadījumos lieto tieši G9 pirkstu izvietojumu.

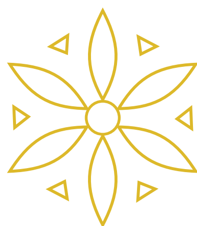
Labās rokas pirksti (bieži tas ir rādītājpirksts) ieskandina melodijai nepieciešamo akorda garumu, sākot no zemākajām (burdona) stīgām. Ir vairāki kokles ieskandināšanas paņēmieni – gan labo roku velkot uz sevi, gan, izmantojot nagu, velkot akordu projām no sevis. Var arī kombinēt abus šos kustības virzienus kopā. Šajā grāmatā notīm, kuras spēlējamas ar labo roku, ir pierakstīts atbilstošā akorda nosaukums un zem nots gaiši pelēkā krāsā norādītas akordā skanošās notis – cik vaļējo stīgu skan līdzi, tik nošu uzzīmētas cita zem citas.

Mācoties jaunu dziesmu, vispirms vari izspēlēt atbilstošos akordus, mainot kreisās rokas pirkstu novietojumu, bez melodijas ielasīšanas. Kad akordu maiņa apgūta, tad kārta pievērsties precīzai melodijas apguvei.

Šajā grāmatā atsevišķi nav izdalīti labās, kreisās un abu roku pirkstu veiklības vingrinājumi, dziesmas sakārtotas tā, lai pakāpeniski pieaugtu abu roku iesaiste koklēšanā. Ja papildus nepieciešami vingrinājumi akordu maiņai vai labās rokas veiklībai, tos var atrast mājaslapā www.koklumezs.lv.

Neatkarīgi no tā, vai esi kreilis vai labrocis, kokle der jebkuram. Spēlējot abu roku pirksti tiek gana daudz iesaistīti kokles skandināšanā. Tāpat kā mācoties jebkuru citu instrumentu, ir jābūt pacietīgam. Abu roku koordinācija var būt iepriekš dzīvē mazizmantota prasme, kas prasa ilgu muskuļu un smadzeņu treniņu.

Pirmajās spēlēšanas reizēs vēlams ievērot mērenību, ik pa laikam atpūsties, izstaipīties, izkustināt pirkstus. Parasti aizrautīgiem iesācējiem rodas tulznas uz labās rokas pirkstu galiem, jo ar tiem tiek spēlēta kokle. Regulāri spēlējot, pirkstu āda pierod, kļūst nedaudz cietāka un vairs nesagādā diskomfortu.

I LĪMENIS

1. VIDZEMES TŪDALIŅŠ

Teikusi Olga Forstmane (dzim. 1910. g.) Madonā;
pierakstījis H. Sūna 1962. gadā. (LFK 1960, 197)

C

Tū - da - liņ, ta - ga - diņ, pas - tal - nie - ki dan - co.

Cits ar vī - zēm, cits ar kur - pēm, cits ar ba - sām kā - jām.

Tūdaliņ, tagadiņ, pastalnieki danco.
Cits ar vīzēm, cits ar kurpēm, cits ar basām kājām.

Es ar' būt līdzi lec's, man tā kurpe pušu.
Ņem to siksniņ', sien to kurpīt', lec tiem citiem līdzi.

Nu ir man, nu ir man kurpe salāpīta.
Nu es varu, nu es varu lekt tiem citiem līdzi.

Šo deju liela daļa latviešu zina jau kopš bērnības un ir dejojuši skolas vai pirmsskolas laikā. Retais gan apjauš, ka Latvijā ir vairākas šīs dejas norises, kā arī vairāki melodijas varianti. DEJAS APRAKSTS vietnē YouTube vai dancukratuve.lv.

https://youtu.be/Wuguz6JAYlA

2. SIDRABIŅA LIETIŅŠ LIJA

"Tēvu dziesma", 212. lpp.

Dm Am Dm

Si - dra - bi - ņa lie - tiņš li - ja, ka - la - dū, ka - la - dū,

Dm Am Dm

Zie - mas - svēt - ku va - ka - rā - i, ka - la - dū, ka - la - dū.

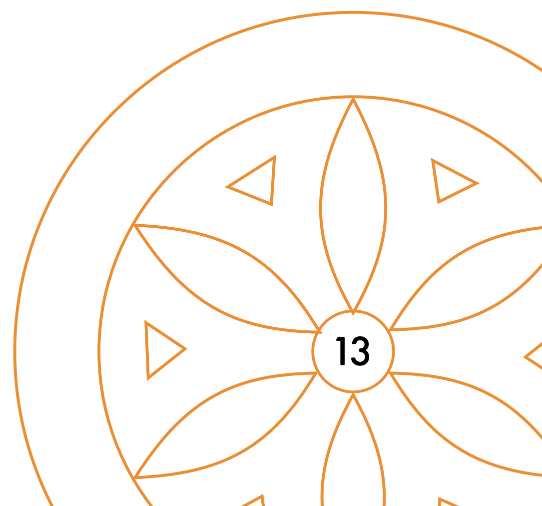
Sidrabiņa lietiņš lija Ziemassvētku vakarā(i).
Visi sīki žagariņi sidrabiņu vizināja.

Visu nakti sveces dega sidrabiņa lukturos(i).
Mēnestiņis ceļu rāda saules meitu vedējiem(i).
Saule deva savu meitu no veļiem(i) šai zemē(i)

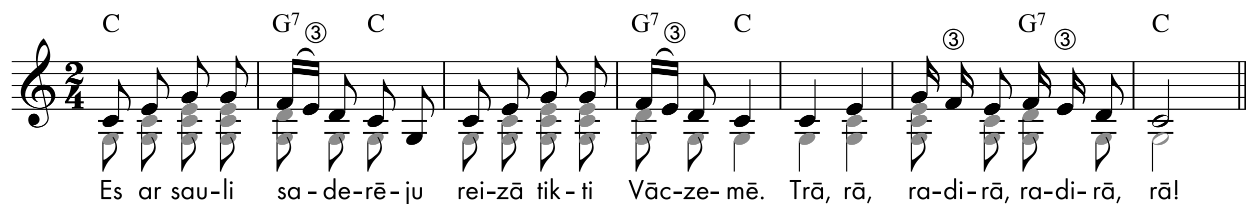

https://youtu.be/YzKahyMNlfE

◂ 3. ES AR SAULI SADERĒJU ▸

"Latviešu vijolītes", 20. lpp.

Es ar sauli saderēju reizā tikti Vāczemē.
Nav saulīte brokastā(i), es jau biju jūrmalā.

Nav saulīte pusdienā(i), es jau jūras līkumā.
Nav saulīte vakarā(i), es jau biju Vāczemē.

Es atradu saules meitu, liepas galdus mazgājam.
Liepas galdus mazgājam(i) ar basām(i) kājiņām.

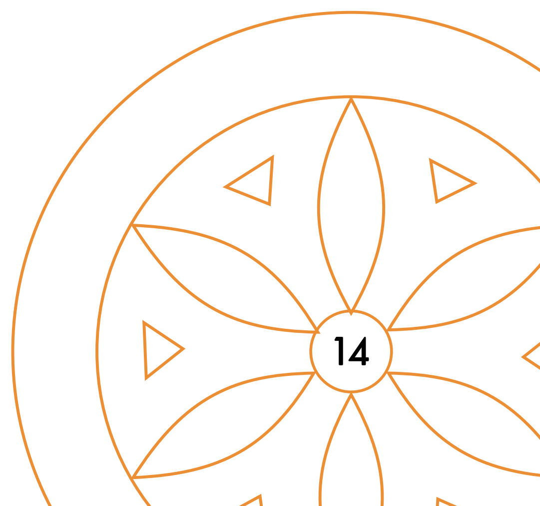
Labdien, labdien, smukmeitiņa, es jau tevi precēt jāj'.
Paldies, paldies, smuks puisīti, piesien savu kumeliņ'!

Piesien savu kumeliņu pie manām(i) rozītēm!
Ej iekšā(i) istabā(i), dod godiņu māmiņai!
Dod godiņu māmiņai, visiem veciem ļautiņiem!

https://youtu.be/fbSJjIx8w8U

4. LĀCĪT'S KĀPA OZOLĀ

Teikusi Anna Trops (dzim. 1896. g.) Madonas Lubānā;
pierakstījis E. Melngailis 1930. gadā. (LFK 1045, 2599, 2577, LMFM II, 144. lpp.)

Lā- cīt's kā-pa o-zo- lā, ra-ta- tā, ra-ta- tā, bi-te ko-da vē-de- rā, ra-ta- tā, ra-ta- tā.

Lācīt's kāpa ozolā!
Bite koda vēderā.

Vai, bitīte, nepazin',
Sava veca draveniek'?

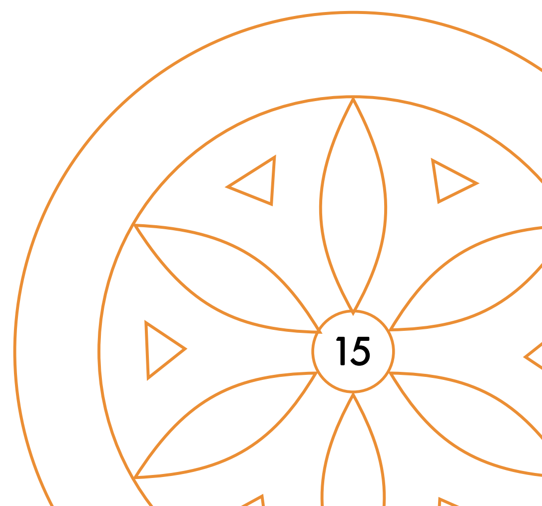
Jo tas lācis augstu kāp',
Jo tā bite sīvi dzēl'.

No tā bites dzēlumiņa
Lācim pampa vēderiņš.

https://youtu.be/K3pM3me_Wcc

5. ĶĒVĪT’, MANA ŠVILPASTĪTE

Teikusi Ķimeļu Eda (dzim. 1853. g.) Rendā;
pierakstījis E. Melngailis. (LMFM I, 157. lpp.)

Dm ③ ③ ③ ③

Ķē - vīt', ma - na švilp - as - tī - te, ķē - vīt', ma - na švilp - as - tī - te,

F C Dm C Dm F C Dm C Dm

tu zin' Rī - gu, Jel - ga - vi - ņu, tu zin' Rī - gu, Jel - ga - viņ'.

Ķēvīt’, mana švilpastīte, tu zin’ Rīgu, Jelgaviņu.
Jelgaviņa smuka muiža, aiz visām(i) muižiņām(i):

Glāžu logi, glāžu durvis, izrakstītas istabiņas.
Vagarīte ļaudis skaita, vai ir visi sanākuši?

Jānis bija, Pēter’s bija, Miķelīša vien nevaid!
Kur tu biji, Miķelīti, ka darbos neredzēja?

Saimeniece raušus cepa, tur pagāja visa diena,
Tur pagāja visa diena, lokoties, grozoties.

Lokoties, grozoties, siltus raušus gumzājot,
Siltus raušus gumzājot, saimenieci bučājot!

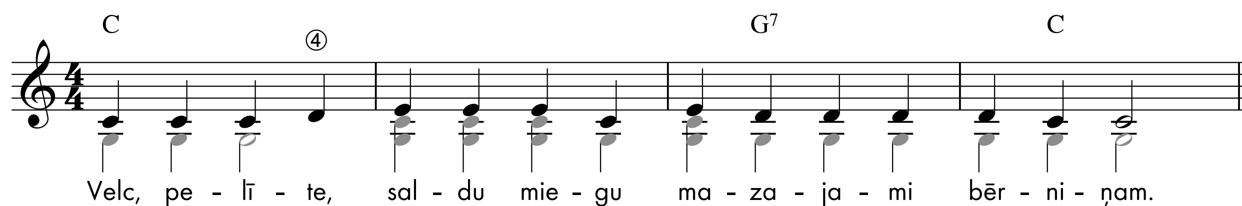

https://youtu.be/ySKv-sioME8

6. VELC, PELĪTE

"Dziesmu rota VII", 14. lpp.

Velc, pelīte, saldu miegu mazajam(i) bērniņam.
Savilkusi saldu miegu, guli pati pagalvī.

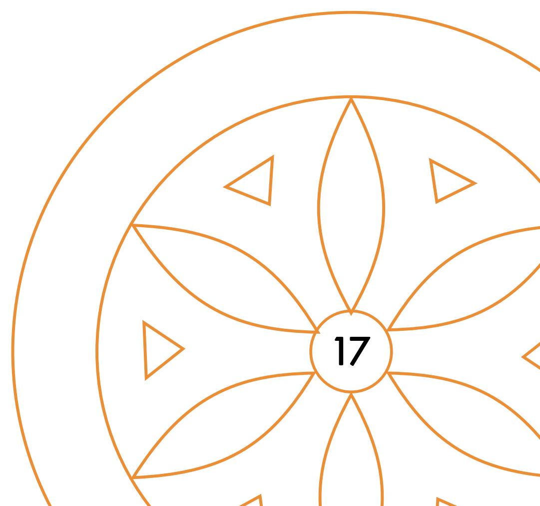
Šī dziesma atrodama Jāņa Cimzes grāmatā "Dziesmu rota" kā otrā daļa miega dziesmai. Savas vienkāršības un skaistuma dēļ tā ir zināma joprojām. Ir daudz un dažādi vārdi, kuri tiek dziedāti, tīri praktisku apsvērumu dēļ bieži gadās, ka tiek dziedāts par bērnam saprotamām un aktuālām lietām, arī lego klučiem un robotiem.

AUDIO IERAKSTS: http://garamantas.lv/lv/record/365175/Velc-pelite-saldu-miegu-1964

https://youtu.be/P5IWO9K2yRY

7. GALDIŅAM(I) ČETRI STŪRI

Ilga Reizniece, Iļģuciems.

C ④ G7 C G7 C ④ G7 C

Es ap - se - dzu sav' gal - di - ņu ar bal - to - i pa - la- dziņ';

C ③ G7 C G7 C ③ G7 C

es ap - se - dzu sav' gal - di - ņu ar bal - to - i pa - la- dziņ'.

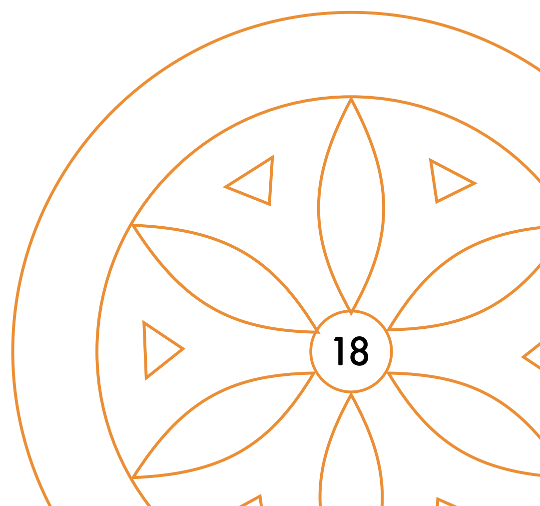
Es apsedzu sav' galdiņu ar balto(i) paladziņ';
Apsedz, Dieviņ', manu sētu ar sudraba mētelīt'.

Galdiņam(i) četri stūri, visi četri vajadzīgi:
Uz pirmā Saule lēca, uz otrā norietēja,
Uz trešā Laima sēd(i), uz ceturtā mīļā Māra.

https://youtu.be/SUWRevmvueg

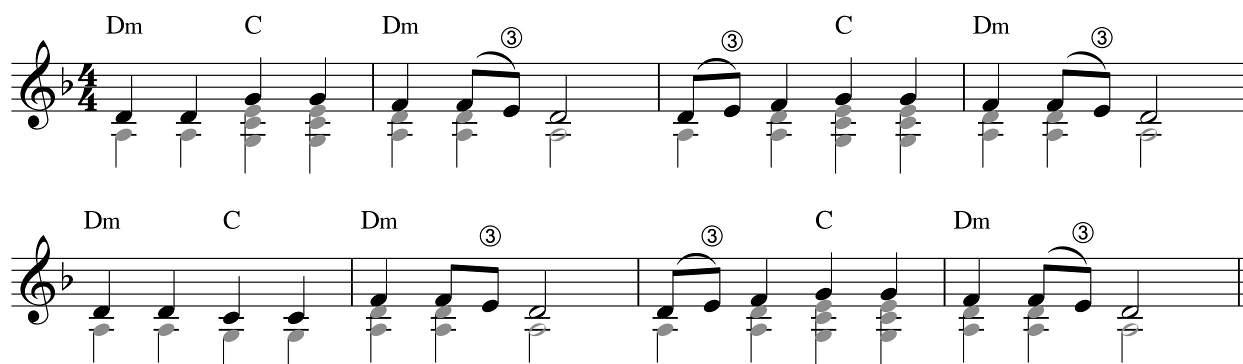

II LĪMENIS

8. ILZENES DANCIS

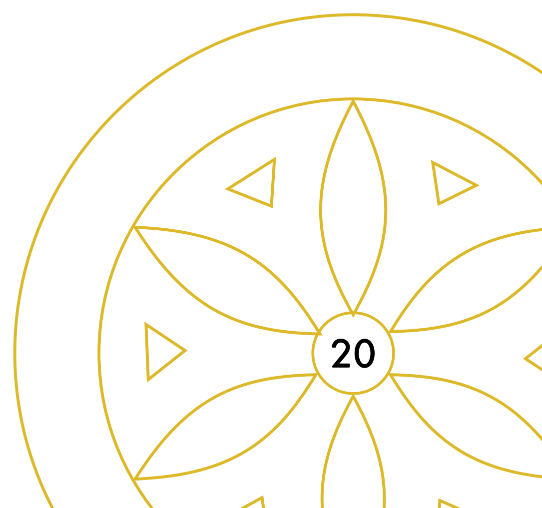
Ermiku Madaļa (dzim. 1860. g.) Ilzenes Sivačos un Dukuļu Ilze (dzim. 1853. g.) Ilzenes Vejkaļos; pierakstījis E. Melngailis 1930. gada 6. aprīlī Ilzenes Sivačos. (LMFM III, 155. lpp.)

https://youtu.be/dVPwfgtJ9hs

GULU, GULU, MIEGS NENĀK

Dm C Dm C Dm

Gu - lu, gu - lu miegs ne - nāc', a - pakš kup - la laz - du krūm'.

Dm C Dm C Dm

Ti - di - ri - di ral - lā, ti - di - ri - di ral - lā, a - pakš kup - la laz - du krūm'.

Gulu, gulu, miegs nenāk apakš kupla lazdu krūm'.
Atnāk man(i)s īstais tēvs, ko tu guli, kas tev kaiš?
Celies augšā, nāc man līdz', es tev došu gobu zemi.
Necelšos(i), nevajag man to tavu gobu zem'.

Gulu, gulu, miegs nenāk apakš kupla lazdu krūm'.
Atnāk man(i)s īstā māt', ko tu guli, kas tev kaiš?
Celies augšā, nāc man līdz', es tev došu raibaliņ'.
Necelšos(i), nevajag man to tavu raibaliņ'.

Gulu, gulu, miegs nenāk apakš kupla lazdu krūm'.
Atnāk man(i)s īstais brāl's, ko tu guli, kas tev kaiš?
Celies augšā, nāc man līdz', es tev došu kumeliņ'.
Necelšos(i), nevajag man to tavu kumeliņ'.

Gulu, gulu, miegs nenāk apakš kupla lazdu krūm'.
Atnāk manis īstā mās', ko tu guli, kas tev kaiš?
Celies augšā, nāc man līdz', es tev došu villainīt'.
Necelšos(i), nevajag man to tavu villainīt'.

Gulu, gulu, miegs nenāk apakš kupla lazdu krūm'.
Atnāk ciema zeltenīt', ko tu guli, kas tev kaiš?
Celies augšā, nāc man līdz', es tev došu vainadziņ'.
Nu celšos(i), nu vajag man to tavu vainadziņ'.

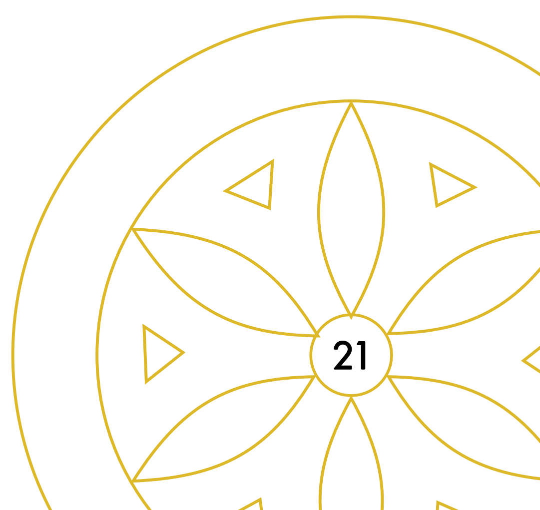
(Pēdējo pantu dziedot, iegājies, ka melodijas pirmo daļu atkārto divas reizes:
Dod tētiņ(i) gobu zem', dod māmiņa raibaliņ',
Dod brālīti kumeliņ', dod māsiņa villainīt',
Tidiridi rallā tidiridi rallā, dod māsiņa vainadziņ'.)

https://youtu.be/dVPwfgtJ9hs

Melodija atrodama E. Melngaiļa pierakstītajos materiālos, vārdi rodami dziesmu kladēs no 1980. līdz pat 2000. gadam, kad vairākas folkloras kopas dziedājušas šo dziesmu, īpaši garajos braucienos autobusā vai nakts sadziedāšanās.

9. KAS DĀRZĀ?

Pierakstījis P. Blau Ērgļos;
(LTMM IV, 28. lpp.)

C G7 C G7
Kas dār-zā, kas dār-zā, bi-tīt' ro-žu dār-zi-ņā, kas dār-zā, kas dār-zā, bi-tīt' ro-žu

C G7 C
dār-zi-ņā; lož - ņā__ bi - tīt' cau-ri za-ru za-riem, caur za-ru za-riem, cau-ri la-pu

G7 C
la-pām; ja ci-tu at-rod, liec to sa-vā vie-tā, ja ci-tu at-rod liec to sa-vā vie-tā.

I melodija
Kas dārzā, kas dārzā, bitīt' (dundurs)
rožu dārziņā!
Kas vārdā, kas vārdā? Maija* (Jānis)
vārdā, Maija (Jānis) vārdā!

Lai ar' bija Maija (Jānis) vārdā, šogad
vīra nedabūs.
Ja dabūs, tad dabūs pēc deviņām
vasarām.

II melodija
Ložņā bitīt' (dundur) caur zaru zariem,
Caur zaru zariem, cauri lapu lapām.
Ja citu atrod, liec to savā vietā,
Ja citu atrod, liec to savā vietā!

*Jādzied tā dalībnieka vārds, kurš atrodas dārziņa vidū. Ja vidū ir zēns, tad "bitītes" vietā jādzied "dundurs".

ROTAĻAS APRAKSTS

Rotaļas dalībnieki stāv dārziņā, "bitīte" dārziņa vidū. Dziedot 1. pantu, rotaļbiedri iet dejas ceļa virzienā, bet "bitīte" – pretējā virzienā. 2. pantā virzienus maina. Dziedot 3. pantu, rotaļas dalībnieki dārziņā stāv uz vietas, sadotās rokas pacēluši uz augšu. "Bitīte", ejot dejas ceļa virzienā, lodā zem sadotajām rokām. 4. panta beigās rotaļas dalībnieki nolaiž rokas, un "bitīte", nostājusies vienam dalībniekam aiz muguras, iebīda to savā vietā. Pēc tam rotaļa sākas no jauna.

Šī dziesma un rotaļa joprojām ir populāra un labi zināma lielākajai daļai latviešu. Visbiežāk šo rotaļu bērni iemācās jau bērnudārzā vai skolā.

https://youtu.be/p4al_6eXy1M

10. AIZ KALNIŅA DŪMI KŪP(A)

T. dz. apd. E. Melngailis,
TV, 36. lpp.

C G7 C G7 C G7 C C

Aiz kal - ni - ņa dū - mi kū - pa, kas tos dū - mus kū - pi - nāj'? Nu - ti - ki - tā,

G7 C G7 C G7 C

tim - ba - ka, tai - ba - ka til - li - di - rā, kas tos dū - mus kū - pi - nāj'.

Aiz kalniņa dūmi kūp(a), kas tos dūmus kūpinājʼ?
Seskis dara alutiņu, tas tos dūmus kūpinājʼ.

Krupīts nesa ūdentiņu sakumpušu muguriņʼ.
Krupīts prasa: vai ir gana? Seskis saka: vēl vajag!

Pieci graudi, sešas mucas, kas par brangu alutiņʼ!
Auksts kā ledus, salds kā medus, ak tu, Dieva dāvaniņʼ.

https://youtu.be/u0ON2P2U3t4

11. AIJĀ, ŽŪŽŪ, LĀČA BĒRNI

"Latviešu vijolītes, II", 14. lpp.

C ④ ③ F C G7 C ④ G7 C

Ai- jā, žū- žū, lā-ča bēr- ni, ai - jā, žū - žū, pe-kai-nā- mi kā-ji-ņā-mi, žū - žū - žū.

Aijā, žūžū, lāča bērni, pekainām(i) kājiņām(i).
Tēvs aizgāja bišu kāpt(i), māte ogu palasīt(i).

Tēvs pārnesa medus podu, māte ogu vācelīti.
Tas mazam(i) bērniņam(i) par mierīgu gulēšanu.

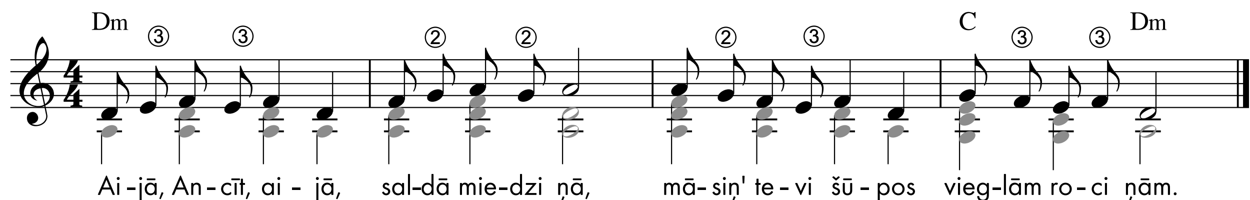

https://youtu.be/tD5VHTRhXlk

12. AIJĀ, ANCĪT, AIJĀ

Uzr. B. Lubbau, Andrejs Jurjāns. (LTMM II, 82. lpp.) Teikusi Cukuru Liene (dzim. 1877. g.) Smiltenē; pierakstījis E. Melngailis 1930. gada 26. oktobrī Smiltenes nespējnieku patversmē. (LMFM III, 135. lpp.)

Aijā, Ancīt, aijā, saldā miedziņā,
Māsiņ' tevi šūpos vieglām rociņām.

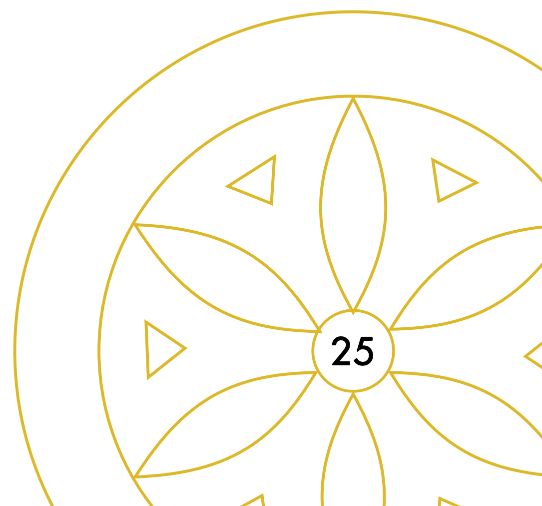
Augs trejādas avis manam Ancīšam,
Strup' un garastītes, sprogainītes ar'.

Trejiem zirgiem brauca tavās krustībās,
Dievs dos Ancīšam(i) sešiem zirgiem braukt.

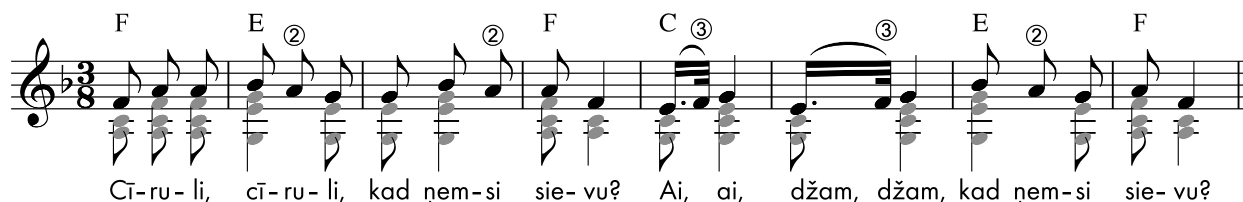

https://youtu.be/Q-qoQ_0t0Kg

13. CĪRULI, CĪRULI, KAD ŅEMSI SIEVU

Pierakstījis Ernests Vīgners;
(LTMM II, 91. lpp.)

Cīruli, cīruli, kad ņemsi sievu? Ai, ai, džam, džam, kad ņemsi sievu?
Rudeni, rudeni, ap miežu laiku.

Cīrulis salūdza visādus viesus.
Pūcīte ienāca neaicināta.

Cīrulis pajēma pūcīti dancot;
Pūcīte nomina cīrulim kāju.

Cīrulis aizveda pūcīt' uz tiesu.
Pūcītei piesprieda piecpadsmit dabūt,
Kam nāca kāzās(i) neaicināta.

https://youtu.be/luq7oYvQ3BY

14. CŪKAS DRIĶOS

Teikusi Elfrīda Sināte Bejā un Veļēru pāris Alūksnē 1992. gadā;
pierakstījusi Sniedze Grīnberga.

F C F
Cū - kas dri - ķos, cū - kas dri - ķos, ar vi - sie - mi si - vē - niem;

C ③ ③ G7 C
e - jiet, bēr - ni, dze - niet ā - rā, lai ne - ķē - za la - bī - bā.

Cūkas driķos, cūkas driķos ar visiem(i) sivēniem.
Ejiet, bērni, dzeniet ārā, lai neķēza labībā!

Visi saka, visi saka, mana sieva laiska.
Lai ir laiska, ka tik skaista, ka tik labi danco.

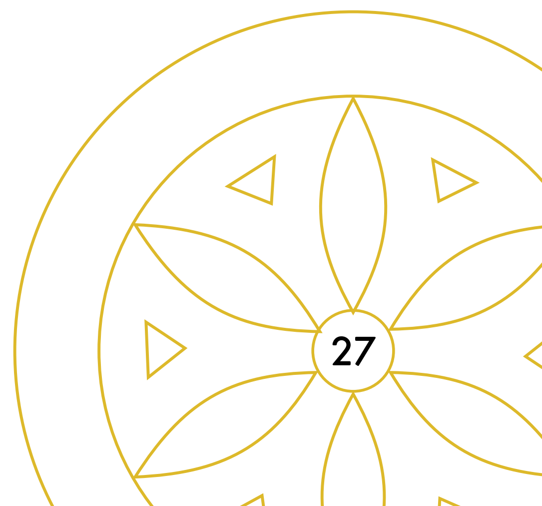
Dancis, kas pierakstīts Alūksnes pusē, melodija atrodama arī Igaunijā ar nosaukumu Auzu Jānis.

DEJAS APRAKSTS dancukratuve.lv.

https://youtu.be/uMlxmyuLxO0

15. KOKLĪTES KOKLĒJA

1. Teikusi Lagzdiņu Oča, tārgaliete;
pierakstījis E. Melngailis 1924. gada 17. novembrī Cirspenes ciemā;
2. Teicis Jānis Vītols (dzim. 1834. g.) Kangrotciemā, Užavā;
pierakstījis E. Melngailis 1924. gada 20. novembrī Užavā.

C ④ ④ ④ ④

Ko-klī-tes ko-klē-ja u-pī-tes ma-lā, ko-klī-tes ko-klē-ja u-pī-tes ma-lā.

F C F C F C ④ G7 C F C F C F C ④ G7 C

Ko-klī-tes ko-klē-ja u-pī-tes ma-lā, ko-klī-tes ko-klē-ja u-pī-tes ma-lā.

Koklītes koklēja upītes malā,
Bij' manim redzēt(i) to koklētāju.

Es dotu sav' roku, sav' gredzentiņu;
Es dotu labrītu, labvakariņu.

Šī dziesma ir radusies, Helmī Staltei kopā saliekot divas Emīla Melngaiļa pierakstītās melodijas.

https://youtu.be/v3aBvdLH7jU

16. SEŠI MAZI BUNDZENIEKI

DzR, 152. lpp.

C ④ G7 ③ C G7 C

Se - ši___ ma - zi bun - dze-nie - ki jāj pa___ ce - ļu bun - go - dam',

F ② C ③ G7 ③ C

se - ši___ ma - zi bun - dze - nie - ki jāj pa___ ce - ļu bun - go - dam'.

Seši mazi bundzenieki jāj pa ceļu bungodam'.
Visiem sešiem sirmi zirgi, visiem caunu cepurīt's.

Visi seši sajājuši mana tēva sētiņā.
Visi seši lec no zirga, sniedz man zelta gredzentiņ'.

Ne es ņemšu, ne man vajag tik jaunam(i) skuķēnam.
Pārnāks mājās, prasīs māte: kur tu ņēmi, kas tev dev'?

Man iedeva ciema puiši, mani mazu mīlēdam'.
Mani mazu mīlēdam(i), sevim lielu audzēdam'.

https://youtu.be/f-uVTig5fFo

17. RYKOVYS TŪDALEŅŠ

Teicis Jāzeps Liepiņš (dzim. 1907. g.)
Rēzeknes Rikavā; pierakstīts 1955. gadā; disks "Ļipa kust".

C ③ ③ ③ ④ F C

Tū - da- leņ, tā - ga- deņ, pas-taļ - nī - ki don - coj: Cyts ar vei- zem, cyts ar kūr- pem,

③ ④ F C ③ ④

cyts ar bo som kuo - jom, cyts ar vei- zem, cyts ar kūr- pem, cyts ar bo-som kuo- jom.

Tūdaleņ, tāgadeņ, pastaļnīki doncoj:
Cyts ar veizem, cyts ar kūrpem, cyts ar bosom kuojom.

Es ar byut leidza lecs, maņ tei kūrpe pušu:
Jem tū siksneņ, sīn tū kūrpeit, lec tim cytim leidza.

Niu ir maņ, niu ir maņ kūrpe saluopeita,
Niu es varu, niu as varu, lēkt tim cytim leidza.

DEJAS APRAKSTS

Partneri stāv viens otram pretī sadevušies rokās – tās izstieptas sānis plecu augstumā. Tā dejo 7 galopa soļus, sāniski virzoties pa apli uz priekšu, pretī saulei, kustību nobeidzot ar kāju piesitienu. Tāpat dejo 7 galopa soļus atpakaļ, sāniski virzoties pa apli, pa saulei, kustību nobeidzot ar kāju piesitienu.

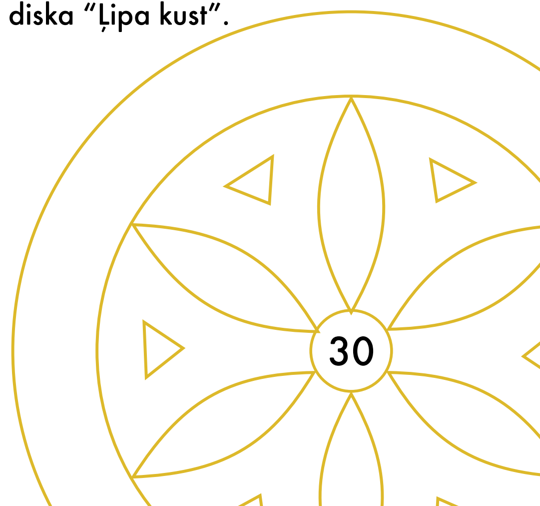
Dejas otrajā daļā partneri sasit plaukstas un, griežoties vienam no otra nost, ar 4 gājiena soļiem apiet ap sevi riņķī. Tad valša aptvērienā iet 4 gājiena soļus pa apli uz priekšu – pretī saulei. Beigās partneri ar 8 palēciena soļiem griežas labajos elkoņos.

Dejas apraksts ņemts no kapelas "Maskačkas spēlmaņi" diska "Ļipa kust".

https://youtu.be/WPHwsyLmgPE

18. MAZA, MAZA MEITENĪTE

LFK 345, 18 un 9;
"Latviešu rotaļas un rotaļdejas", 302. lpp.

C G7 C F C

Ma-za, ma-za mei-te-nī-te tek pa ce-ļu dzie-dā-dam'. Tra-di-ral-lā, tra-di-ral-lā,

G7 C F C G7 C

tek pa ce-ļu dzie-dā-dam', tra-di-ral-lā, tra-di-ral-lā, tek pa ce-ļu dzie-dā-dam'.

Maza, maza meitenīte tek pa ceļu
dziedādam'.
Koši balta villainīte, sarkans rožu vai-
nadziņš.

Gaujas malā, klusā lejā sarkanbaltas
rozes zied.
Tur meitiņa koša sejā līgodama cauri
iet.

* * *

Stāsti manim, Daugaviņa, Gauja, jel
necieti klus'!
Kur aug mana līgaviņa, vai tā drīz jau
liela būs?

Nu ardievu, daugaviete, oša laivā
sēdēdam'!
Pini kroņus, gaujmaliete, puķes klēpī
nēsādam'!

Daugav', balta putodama, oša laivu
vizināj'.
Meitiņ', laivā sēdēdama, vainadziņu
darināj'.

Man pašam(i) Laimes māte līgaviņu
audzināj'.
Lauku māte, Mežu māte tai pūriņu
darināj'.

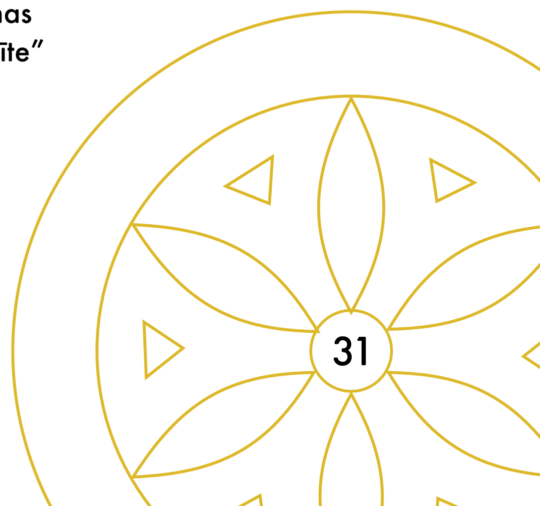
Milda Lasmane, 1958. gadā publicējot rotaļu "Stāsti manim, Daugaviņa" krājumā "Kustību rotaļas ārpusklases un ārpusskolas nodarbībām", raksta: "Šīs rotaļas tekstu sacerējis Andrejs Pumpurs savā jaunībā (1869. gadā). Viņš uzaicināts uz kādām kāzām. Naudas kāzu dāvanai nav bijis. Lai nebūtu jāiet bez dāvanas, A. Pumpurs uzrakstījis šo dzejoli. Kāzu viesiem tas tik ļoti iepaticies, ka tūliņ sacerējuši arī melodiju un rotaļas izpildījumu."

1922. gadā izdotajā krājumā fiziskās audzināšanas skolotājiem ievietota rotaļa "Maza, maza meitenīte" ar "Stāsti manim, Daugaviņa" norisi un melodiju.

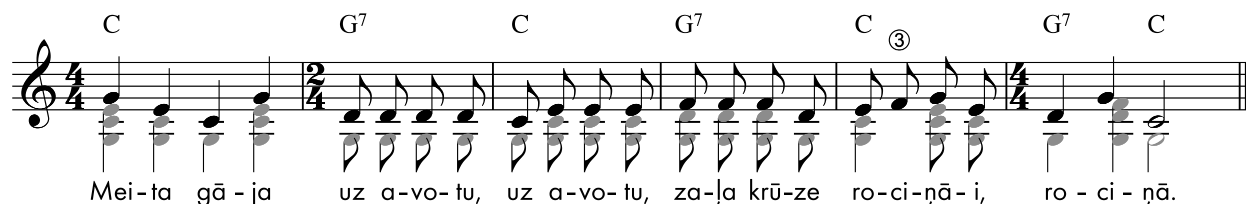

https://youtu.be/iqK-9I2SXjo

19. MEITA GĀJA UZ AVOTU

DzR, 200. lpp.

Meita gāja uz avotu, uz avotu,
Zaļā krūze rociņā(i), rociņā.

Pretī nāca jauni puiši, jauni puiši,
Sasit meitai zaļo krūzi, zaļo krūz'.

Meita raud pēc zaļās krūzes, zaļās
krūzes:
Krūzīt, mana mīļā krūzīt', mīļā krūz'!

Puiši meitai naudu sola, naudu sola,
Meitai naudas nevajag(a), nevajag.

Meita raud pēc zaļās krūzes, zaļās
krūzes:
Krūzīt, mana mīļā krūzīt', mīļā krūz'!

Puiši meitai krūzi sola, krūzi sola –
Meitai krūzi nevajag(a), nevajag.

Meita raud pēc zaļās krūzes, zaļās
krūzes:
Krūzīt, mana mīļā krūzīt', mīļā krūz'!

Puiši meitai puisi sola, puisi sola,
Meitai puiša gan vajag(a), gan vajag.

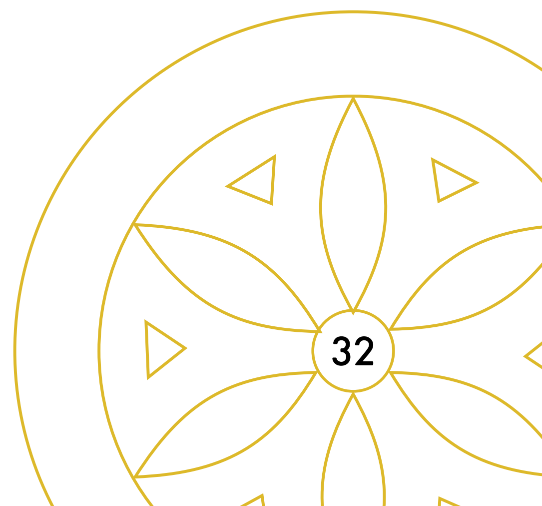
Sasper, velns, to zaļo krūzi, zaļo krūzi,
Es pie puiša turēšos(i), turēšos.

Es pie puiša turēšos(i), turēšos(i)
Kā pie zelta gabaliņa, gabaliņ'.

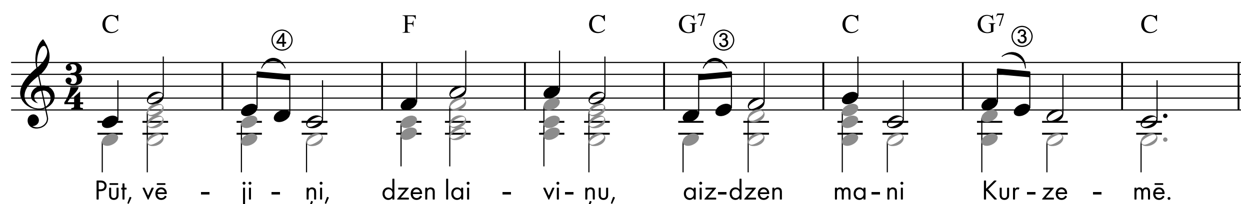

https://youtu.be/p6tEp4rKfkU

20. PŪT, VĒJIŅI

"Daugavas laivinieku dziesma";
pieraskstīts pirms 1884. gada. (LFK 1495, 1070)

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu, aizdzen mani Kurzemē!
Kurzemniece man solīja sav' meitiņu malējiņ'.

Solīt sola, bet nedeva, teic man lielu dzērājiņ'.
Teic man lielu dzērājiņu, kumeliņu skrējējiņ'.

Kuru krogu es izdzēru, kam noskrēju kumeliņ'?
Pats par savu naudu dzēru, pats skrēj' savu kumeliņ'.

Dzied vēl:
Ai, lūdzama, krodzeniece, iznes alu uz parād'!
Paaugs mieži, paaugs rudzi, es godīgi samaksāš'.

Nāks rudenis, jemšu sievu, lūgšu tevi vedībās.
Dzersim kāzas trīs dieniņas, lai dancoja panāksniek'!

https://youtu.be/kdKEBm0JKT0

21. UPE NESA OZOLIŅU

"200 latviešu tautas dziesmas", 71. lpp.

C ⑤ F C G7

U - pe ne - sa o - zo - li - ņu ar vi - sā - mi bi - tī - tēm,

C G7 C ④ G7 C ④ G7 C

u - pe ne - sa o - zo - li - ņu ar vi - sā - mi bi - tī - tēm.

Upe nesa ozoliņu ar visām(i) bitītēm.
Dravinieka līgaviņa tek gar malu raudādam'.

Ziedu svārki mugurā(i), vaska cimdi rociņā.
Trūka, trūka tev, bitīte, ja tev trūka, trūkst man ar'.
Ja tev trūka sila ziedu, trūkst man vaska ritulīt's.

https://youtu.be/cl7yJJpGPME

22. VISI CIEMA SUŅI RĒJA

Teikusi Vilhelmine Freimanis (dzim. 1905. g.) Klosterē;
pierakstījis E. Melngailis 1940. gada decembrī Klosterē. (LMFM I, 124. lpp.)

C ③ ④ F C F C G7 ③
Vi - si cie - ma su - ņi rē - ja, kad es jū - dzu ku - me - li - ņu,

③ ④ G ② C ④
vi - si cie - ma su - ņi rē - ja, kad es jū - dzu ku - me - liņ'.

Visi ciema suņi rēja, kad es jūdzu kumeliņu.
Sēd iekšā(i), līgaviņa, lai rej suņi, nebaidies!

Es kumeļu noturēšu ar abām(i) rociņām(i);
Ar abām(i) rociņām(i), ar tām siksnu grožiņām(i).

Teci viegli, kumeliņi, nerībini kamaniņas.
Grumbuļain(i)s celiņš bija, man zīļota līgaviņa.

Siksniņām(i), sprādzītēm(i) neredz manu kumeliņu,
Lentītēm(i), bantītēm(i), neredz manu līgaviņu.

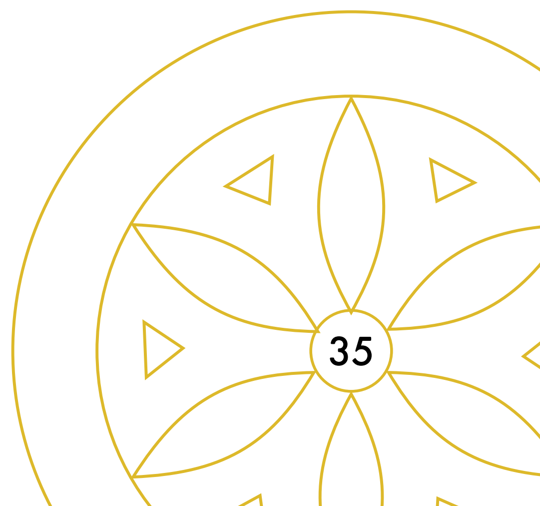
Kumeliņi, baltskarīti, es tev auzas vairs nedošu!
Kam raustīji iemauktiņus, kam mētāji līgaviņu?

Iemauktiņus citus pirkšu, kur ņemt jaunu līgaviņu?
Tirgū pirku iemauktiņus, ciemā ņēmu līgaviņu!

https://youtu.be/JinFbu70BDE

23. ŠĶIRAMIES(I) MĒS, ĻAUTIŅI

Melodija no Andreja Jurjāna materiāliem,
vārdi – A. Salaks, LDD.

Dm F E Dm

Šķi - ra - mie - si mēs, ļau - ti - ņi, ga - na la - bi dzī - vo - ju - ši,

Dm

šķi - ra - mie - si mēs, ļau - ti - ņi, ga - na la - bi dzī - vo - juš'.

Šķiramies(i) mēs, ļautiņi, gana labi dzīvojuši.
Tu ar Dievu, es ar Dievu, mēs ar Dievu labi ļaudis.

Ar Dieviņu sanācām(i), ar Dieviņu šķiramies(i).
Ar Dieviņu lai palika šis dziesmotais pagalmiņ(i)s.

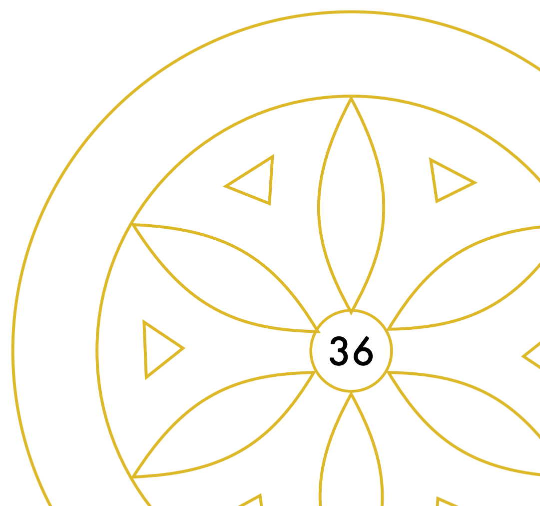
Ej, Laimiņa, tu pa priekšu, es tavās(i) pēdiņās(i),
Nelaid mani to celiņu, kur aizgāja ļauna diena.

Šī dziesma Latvijā savu vietu ir atradusi, ienākot no Amerikas ar 3x3 nometņu kustību. Nometnē to dzied katras dienas beigās.

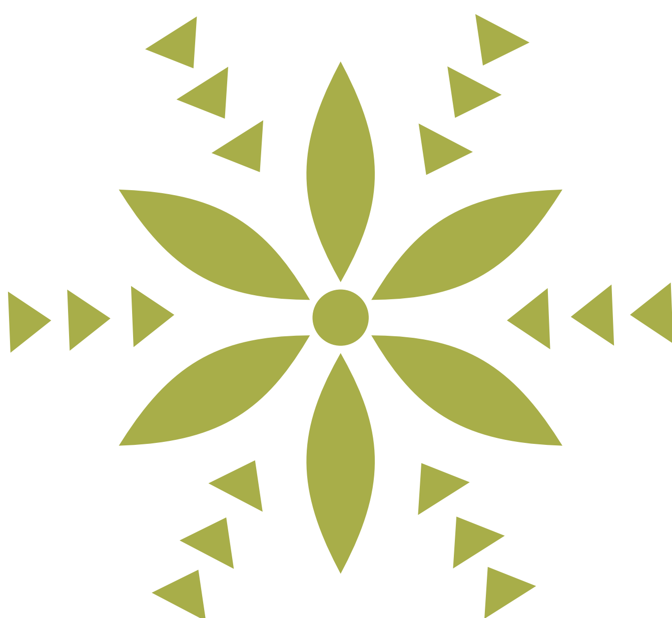

https://youtu.be/_GvR42B1fHM

III LĪMENIS

24. KAS KAITĒJA NEDZĪVOT(I)

Teikusi Aistaras Kalnenieku saimniece (dz. Ravā),
pierakstījis A. Jansons; (LTMM II, 98. lpp.)

C ② ③ F C
Kas kai-tē-ja ne-dzī-vo-ti di-ža me-ža ma-li-ņā-i, kas kai-tē-ja ne-dzī-vo-ti

G7 ③ C ① F C G7 ③ C
di-ža me-ža ma-li-ņā-i, kas kai-tē-ja ne-dzī-vo-ti di-ža me-ža ma-li-ņā.

Kas kaitēja nedzīvot(i) diža meža maliņā(i)?
Pieci brieži man arami, sešas stirnas ecējamas.

Ar vilciņu vagu dzinu, lapsa vagas metējiņa.
Zaķis kūla kankālīšus ar pakaļas kājiņām(i).

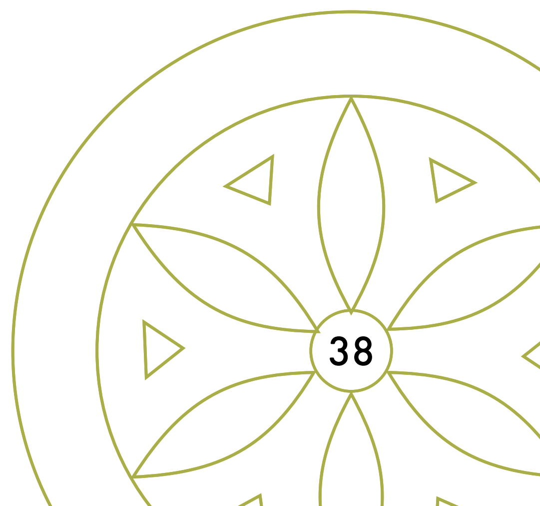
Vārna tāda puspelēka, tā bij' mana moderīte.
Cielaviņa baltu kreklu, tā galdiņa klājējiņa.

Cīrulītis zirgu puisis ar pelēku paltraciņu.
Žagatiņa garu asti, tā bij' ziņas devējiņa.

https://youtu.be/KVSubnZW1PM

25. BĒRĪT'S MANIS KUMELIŅŠ

Teicis V. Elias Ērgļos;
(LTMM IV, 34. lpp.)

C ④ ③ ② ④ ③ ② G7 C
Bē-rīt's ma-nis ku-me-liņš, bē-rīt's ma-nis ku-me-liņš, staig-na pur-va bri-dē-jiņš,

G7 ③ C F C G
staig-na pur-va bri-dē-jiņš, bri-dē-jiņš, bri-dē-jiņš, staig-na pur-va

C F C G7 C
bri-dē-jiņš, bri-dē-jiņš, bri-dē-jiņš, staig-na pur-va bri-dē-jiņš.

Bērīt's manis kumeliņš – staigna purva bridējiņš.
Baltas kājas kumeļam, negrib staigna purva brist.

Tev būs izbrist purvu purvus, pārvest manim līgaviņ!
Līgo, mana līgaviņa, šo rudeni kājiņām.
Tad uz citu rudentiņ' tevi stalti vizināš'.

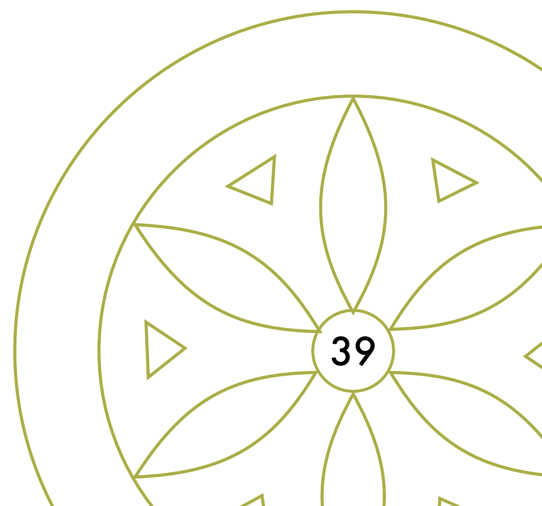
No krodziņa uz krodziņ', ik svētdienas baznīcā.
Uz krodziņu līdzens ceļš, uz baznīcu grubuļains.

Melodija līdzīga pazīstamai vācu rotaļai (piezīme nošu oriģinālmateriālā).

https://youtu.be/wnrMD9J3x-Q

26. KUR TU TECI, GAILĪTI MANS?

LTD III, 768. lpp.

Kur tu te- ci, kur tu te - ci, gai - lī - ti mans? Kur tu te- ci, kur tu te - ci, gai - lī - ti

mans. No rī - ti - ņa ag - ru - mā, no rī - ti - ņa__ ag - ru - mā.

Kur tu teci, kur tu teci, gailīti mans?
No rītiņa agrumā(i), no rītiņa agrumā.

Ciemā teku, ciemā teku meitas celt.
No rītiņa agrumā(i), no rītiņa agrumā.

Ietecēju, ietecēju sētiņā,
Trīs reizītes nodziedāju, trīs reizītes nodziedāj'.

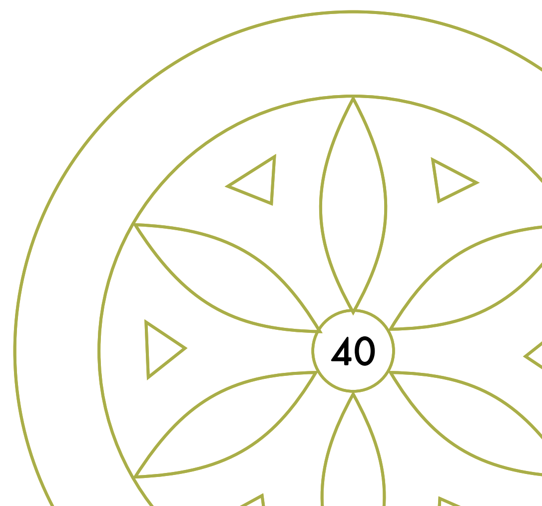
Celies, mana, celies, mana līgaviņ'.
Jau gailītis nodziedāja, jau gailītis nodziedāj'.

DEJAS APRAKSTS dancukratuve.lv

https://youtu.be/mukCwyUHxzM

27. ZĪDI, ZĪDI, RUDZU VUORPA

Teikusi Domicela Binduks (dzim. 1899. g.) Dricānu Raibos;
pierakstījis E. Melngailis 1941. gadā Dricānos. (LMFM II, 111. lpp.)

C G⁹ C

Zie - di, zie - di, ru - dzu vār - pa, de - vi - ņā - mi ai - lī - tēm,

F C G⁹ C

zie - di, zie - di, ru - dzu vār - pa, de - vi - ņā - mi ai - lī - tēm.

Zīdi, zīdi, rudzu vuorpa, deveņom(i)
aileņom.
Muni bruoli klieti taisa devenim(i)
orūdim.

Ziedi, ziedi, rudzu vārpa, deviņām(i)
ailītēm.
Mani brāļi klēti taisa deviņiemi
arodiem.

Taisot, bruoli, kū taisot(i), iztaisot maņ
ustabeņ'!
Iztaisot maņ ustabeņu, ar trejom(i)
durovom(i)!

Taisiet, brāļi, ko taisiet(i), uztaisiet man
istabiņ'.
Uztaisiet man istabiņu ar trejām(i)
duravām.

Pa vīnom(i) saule lēce, pa ūtrom(i)
nūrītiej'.
Pa trešom(i) es izguoju, golvā zeiļu
vaiņuceņš.

Pa vienām(i) saule lēca, pa otrām(i)
norietēj'.
Pa trešām(i) es izgāju, galvā zīļu
vainadziņš.

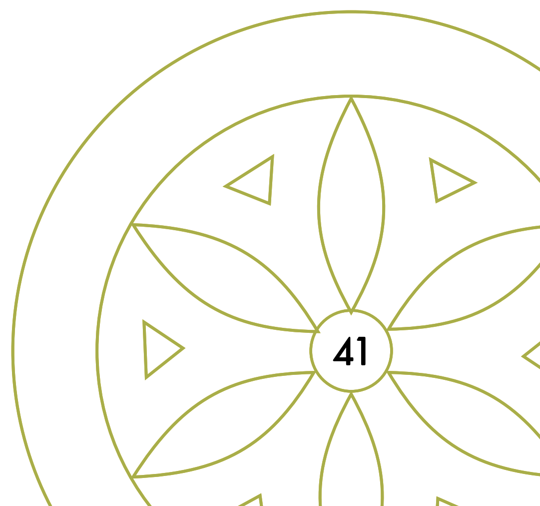
* * *

Dziesma, kas sākotnēji pierakstīta Latgalē, latviskojusies un kļuvusi izplatīta visā Latvijā. Bieži vien tika un joprojām tiek dziedāta kāzās, mičojot līgavu.

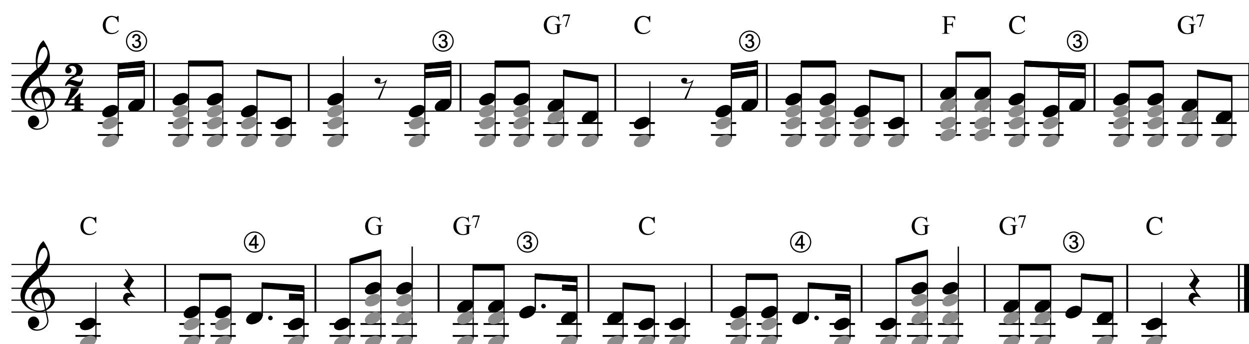

https://youtu.be/FJizoVhmhis

28. PLAUKSTIŅPOLKA

Aknīste, "Dejosim latviski I", 1938

DEJAS APRAKSTS

Dejas pirmajā daļā pārinieki divas reizes sasit savas plaukstas, pēc tam pārinieki vienu reizi sasit labās plaukstas kopā. Pārinieki divas reizes sasit savas plaukstas, pēc tam pārinieki vienu reizi sasit kreisās plaukstas kopā. Pārinieki divas reizes sasit savas plaukstas, pēc tam pārinieki sasit vienu reizi labās un vienu reizi kreisās plaukstas kopā. Pārinieki divas reizes sasit savas plaukstas, pēc tam pārinieki sasit vienu reizi abas rokas ar pārinieku.

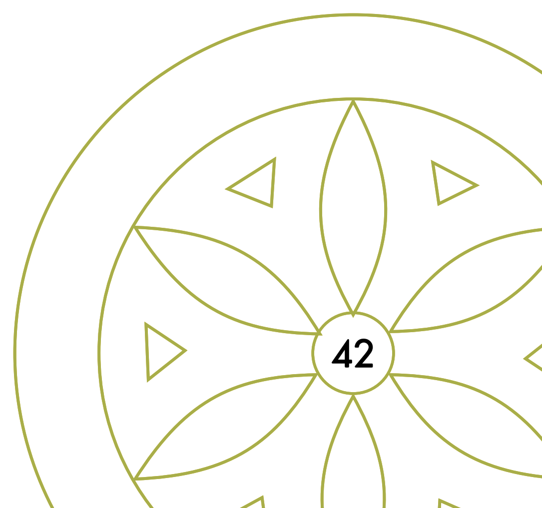
Dejas otrajā daļā pārinieki sadodas rokās un dejo sešpadsmit galopa soļus pa dejas ceļu. Deju variējot, otrajā daļā var astoņus palēciena soļus griezties labajos elkoņos, astoņus soļus kreisajos.

Šī pāru deja labi zināma, bieži vien apgūta jau pirmsskolā vai skolas gados.

https://youtu.be/Tt-3yTbBZ3U

29. NEVIENS PUTNIŅŠ TĀ NEPŪTA

RLB Mūzikas komisijas dziesmu krājums IV, 2. lpp.

F Dm Gm

Ne-viens put-niņš tā ne-pū-ta kā pūš__ me-ža ba-lo-dī-tis,

F Dm

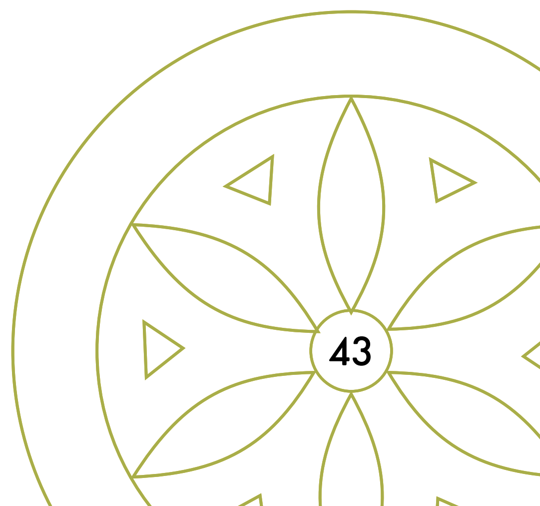
ne-viens put-niņš tā ne-pū-ta kā pūš__ me-ža ba-lo-dīt's.

Neviens putniņš tā nepūta kā pūš meža balodītis.
Neviens mani tā nemīlē kā mīl mani tautu dēls.
Apsedz mani ar svārkiem(i), ietin kājas kažokā.

https://youtu.be/uUmr9SilsVE

30. LĪGODAMA UPE NESA

“200 latviešu tautasdziesmas, II”, 56. lpp.

C G7 C F C

Lī - go - da - ma u - pe ne - sa za - ļu zie - du vai - na - dzi - ņu,

C G7 F C G7 C

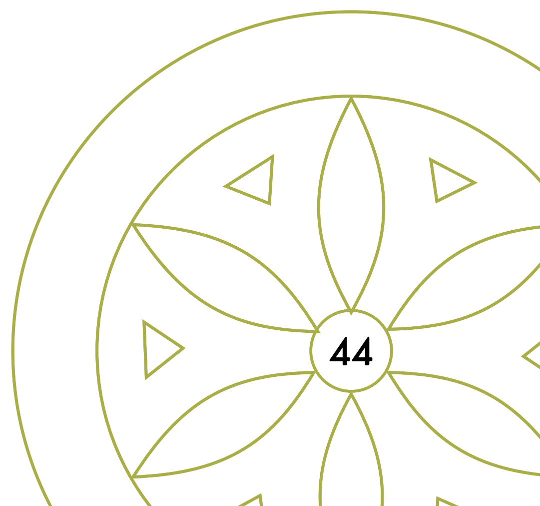
lī - go - da - ma u - pe ne - sa za - ļu zie - du vai - na- dziņ'.

Līgodama upe nesa zaļu ziedu vainadziņu.
Dziedādamas tautas veda vainadziņa nesējiņu.

Strauta malā ganīdama, strautā metu vainadziņu.
Lai vizina strauta viļņi, ne nelietis tautu dēls.

https://youtu.be/F8nLoBkoTc0

31. KUMELIŅI, KUMELIŅI

Teikusi Gubeņu Marija Kraukļos; (LTMM IV, 32. lpp.)

F — C ② F

Ku - me - li - ņi, ku - me - li - ņi, tu man kau - nu pa - da - rīj!

C ③ — G⁷ ③ C

Trād - rī - di, ral - lal - lā, tu man kau - nu pa - da - rīj'.

Kumeliņi, kumeliņi, tu man kaunu padarīj'.
Tu man kaunu padarīji lielā ļaužu pulciņā.

Lielā ļaužu pulciņā(i), jaunu meitu vidiņā.
Tev kājiņa paslīdēja, man nokrita cepurīt'.

Kas godīga mātes meita, padod manu cepurīt'.
Kas bij' tāda vīzdegune, iet garāmi šņaukādam'.

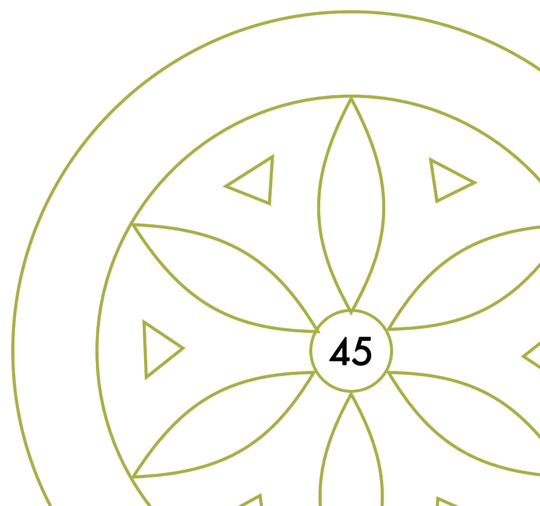
ROTAĻAS APRAKSTS

Rotaļas dalībnieki dārziņā virzās uz labo pusi. Viens rotaļbiedrs dārziņā iet pretējā virzienā. 4.–8. taktī vidū esošais rotaļbiedrs uzlūdz vienu no dārziņā esošajiem. Abi ātri griežas, saķērušies labajos elkoņos. Mūzikai atkārtojoties, abi saķeras kreisajos elkoņos un turpina griezties. Nākamajos pantos atkārtojas tāda pati darbība. Uzlūgtais rotaļbiedrs paliek vidū un uzlūdz citu.

https://youtu.be/CKG2MVGy-s0

32. GULA MEITĪNA*

Teikusi Jūle Adamoviča (dzim. 1852. g.);
pierakstījis E. Melngailis 1931. gadā Bauskā. (LMFM III, 67. lpp.)

Gu - la mei - tī - na līdz bro - kas - tī - nu, pui - sī - tis ne - ti - cē - ja,
gu - la mei - tī - na līdz bro - kas - tī - nu, pui - sī - tis ne - ti - cēj'.

Gula meitīna līdz brokastīnu, puisītis neticēj'.
Celies, meitīna, mana sirsnīna, vai vēl tu neizgulēj'?

Gula meitīna līdz launadzīnu, puisītis neticēj'.
Celies, meitīna, mana sirsnīna, vai vēl tu neizgulēj'?

Meitīnu lika iekš brūna zārka, puisītis neticēj'.
Celies, meitiņa, mana sirsniņa, vai vēl tu neizgulēj'?

Meitīnu laida iekš dziļas bedres, puisītis neticēj'.
Celies, meitīna, mana sirsnīna, vai vēl tu neizgulēj'?

Meitīnu bēra ar baltām smiltīm, sāk puisīt's gauži raudāt.
Jemiet zobenu, cērtiet galvēnu, laidiet ir mani līdz.

*Dienvidkurzemes izloksnēs (Nīca, Rucava) pamazināmā forma -iņš, -iņa pārveidojas par -īns, -īna.

https://youtu.be/S9N5Jtqu4BE

33. STRAUJA, STRAUJA UPE TECĒJ'

Pierakstījis Ernests Vīgners;
(LTMM VI, 60. lpp.)

F C ③ F ② ②

Strau - ja strau - ja u - pe te - cēj', strau - ja strau - ja u - pe te - cēj',

B♭ ① F ② C ① F C F

gar brā - lī - ša nam - dur - vī - mi, gar brā - lī - ša nam - dur - vīm.

Strauja, strauja upe tecēj' gar brālīša namdurvīm.
Nedrīkstēju pāri jāt(i), baidās man(i)s kumeliņis.

Jāj, brālīti, droši pāri, neslīks tav(i)s kumeliņis.
Apakšā ir baltas smiltis, virsū skaidrais ūdentiņis.

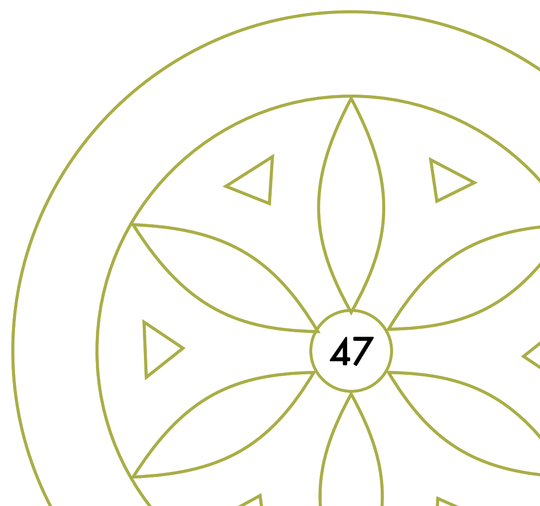
Zobens grieza baltas smiltis, ūdens skaloj' kumeliņu.
Spoža spalva kumeļam(i), vēl spožāki iemauktiņi.

Uz akmeņa malku cirtu, strautā kūru uguntiņu.
Lai sildās(i) tie ļautiņi, kas man laba nevēlēja.

https://youtu.be/R6-pNXprqRc

34. AI, JEL MANU VIEGLU PRĀTU

Teikusi Kristīne Albuže 1991. g. Sventājā;
ierakstījis Ilmārs Mežs; apdarinājis "Jauns Mēness", Ainārs Mielavs.

F C ① F

Ai, jel ma-nu vieg-lu prā - tu, jauns ap - ņē-mu lī - ga - viņ'.

F C F C Dm F C F C F

Ai, jel ma-nu vieg-lu prā - tu, jauns ap - ņē-mu lī - ga - viņ'.

Ai, jel manu vieglu prātu, jauns apņēmu līgaviņ'.
Ne gadiņa nedzīvoju, sola kungi karā ņemt.

Es kungiem(i) atbildēju: vai es viens(i) karavīrs?
Vēl daža(i) māmiņai aug deviņi bāleliņ'.

Tie varēja bruņas nest(i), zobentiņus cilināt.
Ai, jel manu vieglu prātu, jauns apņēmu līgaviņ'.

Dziesma kļuvusi populāra grupas "Jauns Mēness" izpildījumā.

AUDIO IERAKSTS:
http://garamantas.lv/lv/record/1362654/Aija-manu-dumju-pratu

https://youtu.be/4s4lsda-CLE

35. ŠĶĒRSU DIENU SAULE TEKA

Vārdu salikums – Ilga Reizniece,
melodija – neredzīgais Sperjāņu tēvs, Vārenbroka, A. Jurjāna nepublicētie materiāli LFK.

Dm ③ ③ C ③ ② Dm ③ ③ C ③ ②
Šķēr - su die - nu sau - le te - ka, šķēr - su die - nu sau - le te - ka,

F C ③ F ② Dm ③ ③ C ③ Dm
nak - tī šķēr - su mē - nes - tiņš, nak - tī šķēr - su mē - nes - tiņš.

Šķērsu dienu saule teka, naktī šķērsu mēnestiņš.
Šķērsu teka dieva zirgi, nevažoti, negrožot'.

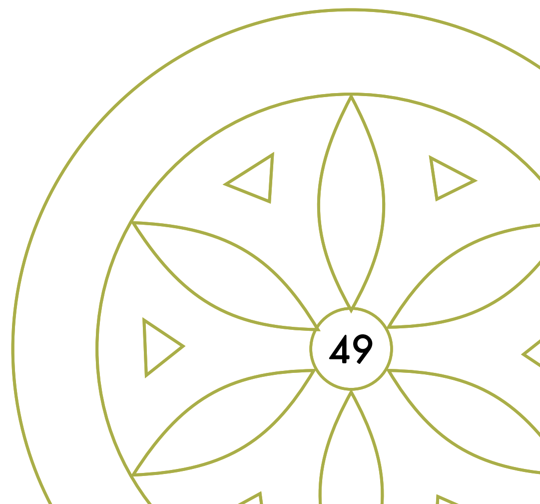
Krustiem auga bērzam sakne, krustiem zvaigznes debesīs.
Krustiem skrēja dieva zirgi neēduši, nedzēruš'.

Sen dzirdēju, nu redzēju dievam greznu kumeliņ' –
Caur segliem(i) saule lēca, caur iemauktu mēnestiņš.
Pavadiņas galiņā(i), tur lec rīta Auseklīt's.

Šo dziesmu savā repertuārā spēlē un popularizē grupa "Iļģi".

https://youtu.be/GCetCnw2X_U

36. AUGA, AUGA RŪŽEŅA

"Še, bērneņ, tev zalta kūkle", 45. lpp.

Dm C Dm C Dm
Au-ga, au-ga, rū-že-ņa sor-ko-nā duor-zā, au-ga, au-ga rū-že-ņa, sor-ko-na dor zā,

Gm Dm
zam tū rū-žu, zam tū rū-žu guļ jau-na mei-te-ņa,

Dm C Dm
zam tū rū-žu, zam tū rū-žu guļ jau-na mei-te-ņa.

Auga, auga rūžeņa sorkonā duorzā,
Zam tū rūžu, zam tū rūžu guļ jauna
meiteņa.

Ai, meiteņ, ai, meiteņ, tevi muote
sauce.
Zynu, zynu, prūtu, prūtu, ka maņ
muote sauce.

Gryb mani muote pi tuo vacuo atdūt,
Es tū vacū, es tū vacū moza nagribieju.

Ej, vacīs, ej, vacīs, nazaverīs atpakaļ!
Ka tu tai nūītu, ka naatsagrīztu.

Gryb mani muote pi tuo jaunuo atdūt,
Es tū jaunū, es tū jaunū moza īmīļuoju.

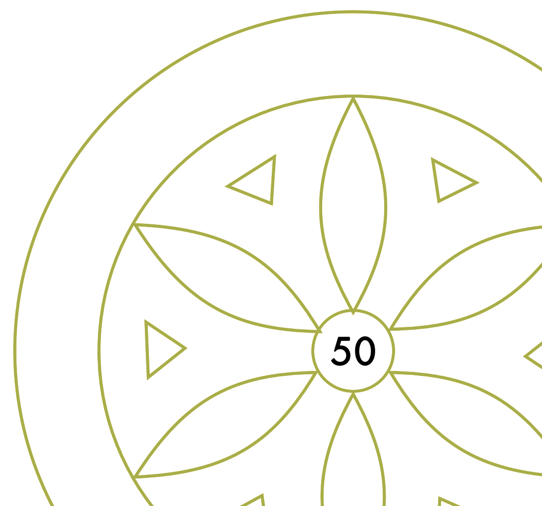
Ej, jaunīs, ej, jaunīs, atsaverīs atpakaļ!
Ka tu tai nūītu, ka tu atsatsagrīztu.

Dziesmas izcelsme saistāma ar 20. gadsimta sākumā Latgalē dzīvojošiem baltkrieviem; melodija joprojām zināma Baltkrievijā. Populāra Latgalē kļuvusi pēc filmas "Cilvēka bērns".

https://youtu.be/KhZrLjCl9X8

37. ĀVU, ĀVU BALTAS KĀJAS

Kurzemes Rudbāržos,
"200 latviešu tautas dziesmas".

F C F C
Ā - vu, ā - vu bal - tas kā - jas, lē - cu dār - zi - ņā - i,

F C Dm C F
ā - vu, ā - vu bal - tas kā - jas, lē - cu dār - zi - ņā.

Āvu, āvu baltas kājas, lēcu dārziņā(i).
Lēcu, lēcu dārziņā(i), plūcu baltas rozes.

Plūcu, plūcu baltas rozes, pinu vainadziņu.
Pinu, pinu vainadziņu, liku galviņā(i).

Liku, liku galviņā(i), bridu jūriņā(i).
Sacēlās(i) rīta vējiņš, nopūš vainadziņu.
Nopūš manu vainadziņu jūras dzelmītē(i).

Tais', brālīti, oša laivu, brauc pēc vainadziņa.
Oša laiva – smaga laiva, tā grimst dibenā(i).

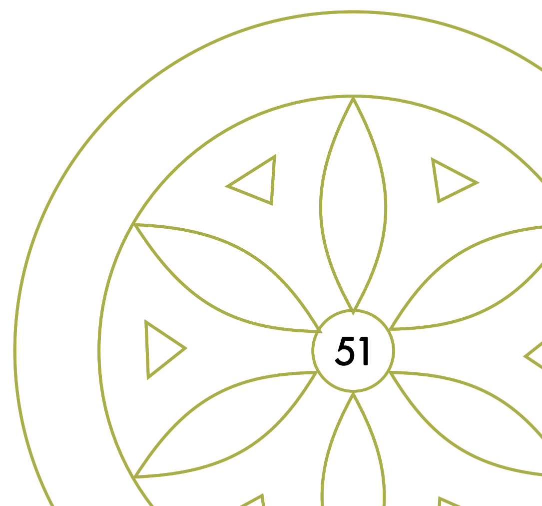
Tais', brālīti, liepu laivu, brauc pēc vainadziņa.
Liepu laiva – viegla laiva, vējš dzen maliņā(i).

Tais', brālīti, ziedu laivu, brauc pēc vainadziņa.
Ziedu laiva – laba laiva, pārved vainadziņu.

https://youtu.be/e-BhBpj0BTw

38. SIJĀ AUZAS, TAUTU MEITA

Teicis Pēteris Rigerts (dzim. 1882. g.) Madonā;
pierakstījis G. Ordelovskis 1962. gadā. (LFK 1960, 4413)

F Bb C F

Si - jā au - zas, tau - tu - mei - ta, dod ma - na - mi ku - me - ļam!

E F E F

Ne - si - jā - šu, ne es do - šu, ne - tīk ma - nam prā - ti - ņam.

Sijā auzas, tautu meita, dod manam(i) kumeļam.
Ne sijāšu, ne es došu, netīk manam prātiņam.

Tam sijāšu, tam es došu, kas tīk manam prātiņam,
Kas tecēja manis dēļ(i) lielu ceļa gabaliņ'.

Tautiets jūdza, bāliņš jūdza, abi jūdza kamanās.
Abiem diviem sirmi zirgi, izrakstītas kamaniņ's.

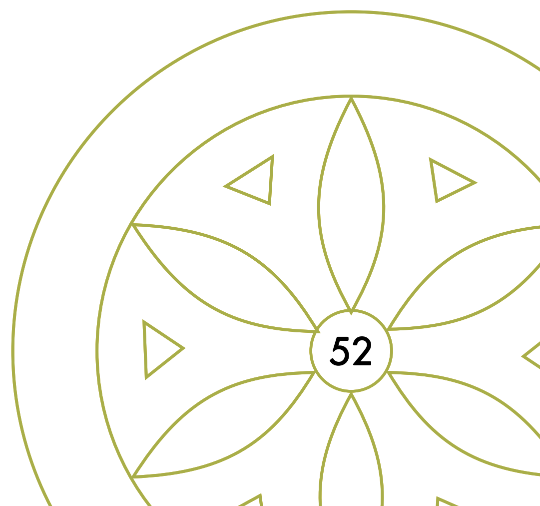
Stundu stāvu domādama, kam lai sēžu kamanās:
Vai lai sēžu pie tautieša vai pie sava bāleliņ'.

Labāk sēžu pie tautieša, ne pie sava bāleliņ':
Tautiets vedīs visu mūžu, bāliņš mazu gabaliņ'.

https://youtu.be/zT2IZWVIl9w

39. SUŅI ZAĶIM PĒDAS DZINA

Pāvuls Jurjāns; (LTMM III, 70. lpp.);
Harijs Sūna "Latviešu rotaļas un rotaļdejas", Vidzeme. (LFK 1960, 4522)

F C F C ④ F C7 ②

Su - ņi za ķim pē-das dzi-na pur-vus, me-žus bra-dā- jot. Vau, vau, vau, vau, vau,

F C F ② C F C F

vau, vau, vau, vau, vau, pur-vus, me-žus bra-dā- jot, pur-vus, me-žus bra-dā- jot.

Suņi zaķim pēdas dzina, purvus, mežus bradājot.
Lai gan zaķīt's līču loču, tomēr suņi panāk to.

Aiz Daugavas suņu muiža, tur aizveda mūs' māsiņ.
Es ar' jātu panākšņos(i), – ādas lamši mugurā.

Suņi lamšus apēduši, pogas vien(i) pametuš'.
Ja uz mutes neuzkristu, ne podziņas nepalikt'.

ROTAĻAS APRAKSTS

Rotaļai ir bijušas vairākas norises. Šeit minēta viena no tām:

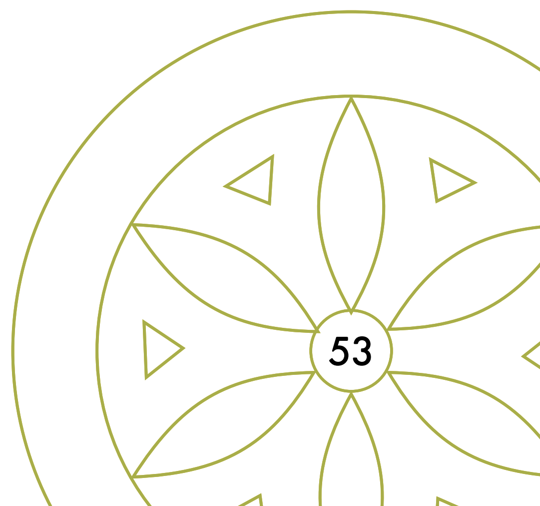
Rotaļnieki izveido apli, viens, kurš ir "zaķis", iet vidū, otrs, kurš ir "suns", paliek ārpus apļa. Dziedot pantu, rotaļnieki iet dejas ceļa virzienā, bet suns un zaķis – pretēji dejas ceļam, zaķis mēģina turēties tālāk no suņa. Sākoties piedziedājumam, zaķis līkumu līkumiem bēg no ķērāja. Rotaļnieki paceļ rokas un izlaiž zaķi, bet nolaiž, lai aizkavētu ķērāju. Kad zaķis noķerts, tad izvēl jaunu zaķi un jaunu suni.

Sākotnēji dziesma fiksēta Andreja Jurjāna grāmatā "Latvju tautas mūzikas materiāli III", kur panāksnieki apdzied vedējus. Laika gaitā melodija ir nedaudz mainījusies.

https://youtu.be/nJWwo4doDhE

40. REITĀ AGRI SAULE LĒCE

"Še, bērneņ, tev zalta kūkle", 3. lpp.

F ② C ③ F C G^7 C

Rei - tā ag-ri sau-le lē - ce, rei-tā ag-ri sau-le lē-ce sol-tu ro-su nū-trauk-dam.

Reitā agri saule lēce, soltu rosu nūtraukdam'.
Agri guoja Laimis muote, ļaudim laimis vālādam'.

Vīnam lyka montu, slavi, ūtram gudru padūmeņ'.
Kū, Laimeņa, maņ tu liksi sovā gudrā padūmā?

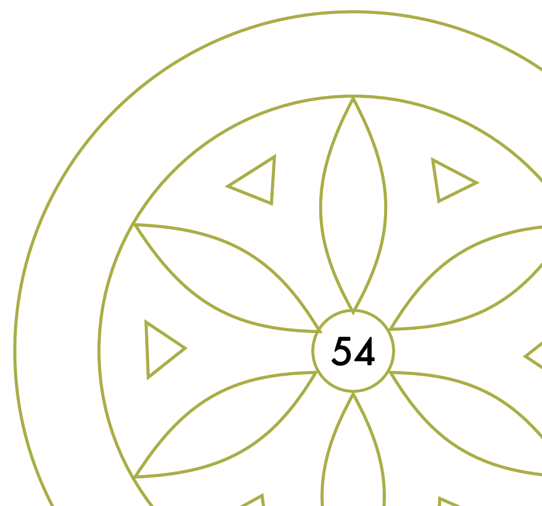
Laima gryuši nūsapyute, snīdzēs pyura dybynā.
Izvalk skaņu zalta kūkli, izvalk dzīšmu komuleit'.
Še, bierneņ, tev zalta kūkle, še tev dzīšmu komuleits.

Dzied vēl:
Kūkle skanēs reitā agri, dzīsme vālu vokorā.

https://youtu.be/ML2gGngP_lc

41. TUMŠA, TUMŠA TĀ EGLĪTE

Teikusi Tatjana Ozoliņa (dzim. 1914. g.) Madonas Kalsnavā;
pierakstījis G. Ordelovskis 1962. gadā. (LFK 1960, 4454)

F C F

Tum - ša, tum - ša tā eg - lī - te, kur cau - nī - te nak - ti guļ, ai,

G7 C F ②

ril - la - sā, ai, ra - la - sā, ai, džim - lai - rū - di ral - la - lā!

Tumša, tumša tā eglīte, kur caunīte nakti guļ.
Tālu, tālu tā māmiņa, kur aug mana līgaviņ'.

No kurienes tu, puisīti, ar tik jauku valodiņ'?
Es, māmiņa, no Vidzemes, nāku savas vajadzīb's.

Gribu jūsu meitiņ' precēt, to, lūdzami, neliedziet!
Mana meita cārta, balta, tev noplīsis kažociņš.

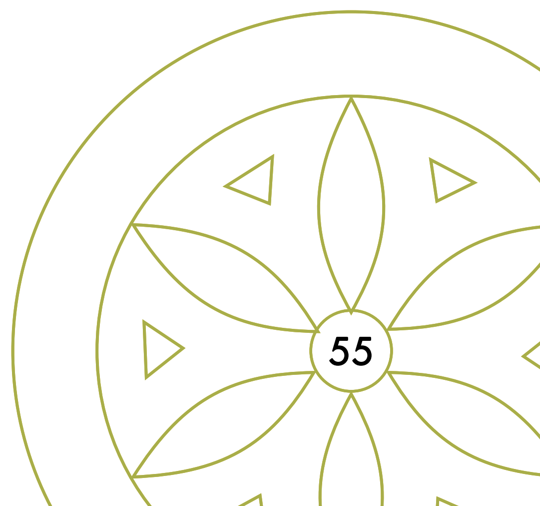
Pa pāriem(i) rieksti auga, pa pāriem(i) āboliņš.
Tā būs jauniem ļaudīm arī pa pāriem(i) pāroties.

Vecs ar vecu tā gulēja – aitu bars tam cauri skrēj'.
Jauns ar jaunu tā gulēja – ūdens cauri netecēj'.

https://youtu.be/hh_PxLPBhls

42. GUOJU PA MEŽU

Rozontova,
"Še, bērneņ, tev zalta kūkle", 10. lpp.

F C Dm ③ Am

Guo - ju pa me - žu, ru - by - nus šau - dei - dams.

Dm Am ② Dm ③

Ty - mā me - žā es iz - guo - ju le - lu, kup - lu lī - pu.

Guojų pa mežu, rubynus šaudeidams.
Tymā mežā es izguoju lelu, kuplu līpu.

Tymā lelā, kuplā līpā,
Tymā lelā, kuplā līpā zalta šyupeleitis.

Tymā zalta šyupeleitī,
Tymā zalta šyupeleitī guļ jauna
meiteņa.

Uci, ļuli, jauna meita,
Uci, ļuli, jauna meita, kaidam šeļmam
tiksi.

Voi tu tiksi šaučam, kraučam,
Voi tu tiksi šaučam, kraučam, voi tam
skrypačam?

Ni es tikšu šaučam, kraučam,
Ni es tikšu šaučam, kraučam, ni tam
skripačam.

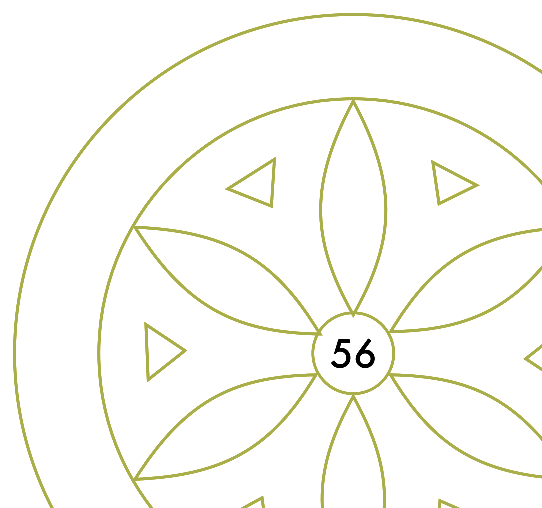
Es jau tikšu tam puiseišam,
Es jau tikšu tam puiseišam, kas maņ'
īšyupuoja.

Uci, ļuci, jauna meita,
Uci, ļuci, jauna meita, audzi lela,
skaista.

https://youtu.be/AhahpLHVYj4

43. CĪRULĪTI, MAZPUTNIŅ(I)

Pierakstījis Ernests Vīgners;
(LTMM II, 91. lpp.)

Dm C Dm ③ C Dm C F C ② Dm ③

Cī-ru-lī-ti, maz-put-ni-ņi, ne-gul' ce-ļa ma-li-ņā, ne-gul' ce-ļa ma-li-ņā.

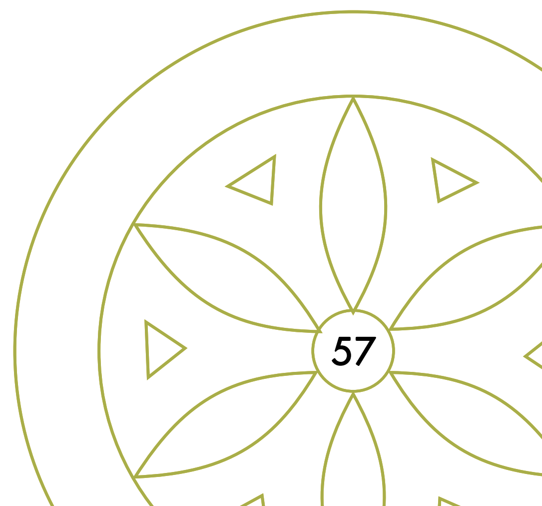
Cīrulīti, mazputniņ(i), negul' ceļa maliņā.
Rītu brauks(i) lieli kungi, ieņems tevi karietē.

Ieņems tevi karietē(i), aizvedīs(i) Vāczemē.
Tur tev liks(i) malku cirst(i), tur liks krāsni kurināt.

https://youtu.be/UX6ooCaEv-k

44. AI, SAULĪTE, MĒNESTIŅ(I)

Teikusi Trīne Barisa (dzim. 1854. g.) Bauskas Iecavā;
pierakstījis E. Melngailis 1930. gadā. (LFK 1045, 1879; LMFM III, 80. lpp.)

Dm Gm Dm Gm Dm Gm Dm C Dm

Ai, sau - lī - te, mē - nes - ti - ņi, kā jūs skais - ti mi - ja - ties.

Ai, saulīte, mēnestiņi, kā jūs skaisti mijaties:
Kur vasaru saule tek(a), tur tek ziemu mēnestiņš.

Sākotnēji dziesma pierakstīta ar šādiem vārdiem:

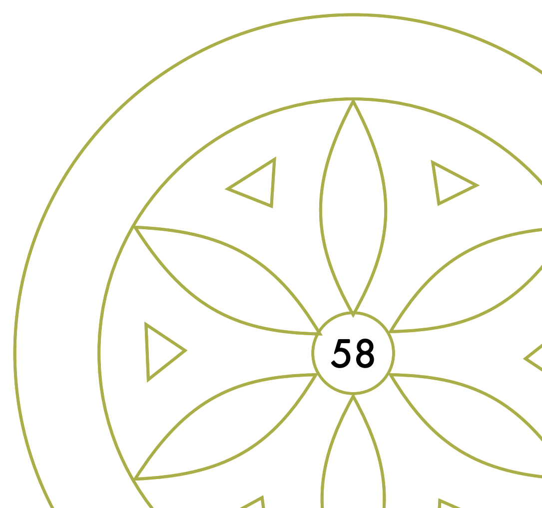
Kur vasaru saule lēca, tur lec ziemu mēnestiņš;
Teju, teju, neba tāļu div' pelēki vanadziņ'.

Teju, teju, neba tāļu aizvedīsi mūs' māsiņ':
Pāri platu lielu ceļu, pār ābola atmatiņ'.
Tur aizveda mūs' māsiņu uz bagātu tēva zem'.

https://youtu.be/3poA3ebNeIw

45. ES GULU, GULU, MAN SAPNĪ RĀDĀS

Teikusi Volfsbachu Grieta (dzim. Brizuļos, Tukuma apvidū); pierakstījis E. Melngailis 1931. gada 30. oktobrī Rīgā, Fridriķielas neredzīgo patversmē. (LMFM III, 113. lpp.)

Dm Am F C ③ F C Dm Am Dm

Es gu - lu, gu - lu, man sap - nī rā - dās: mans mī - ļais a - re man' ne - ru - nā.

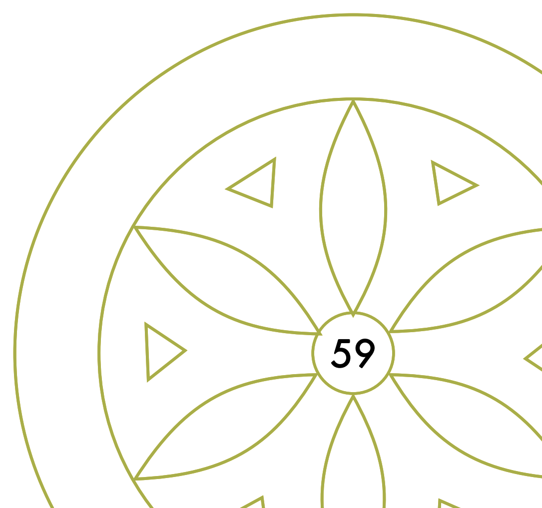
Es gulu, gulu, man sapnī rādās:
Mans mīļais ar(e) man’ nerunā.
Es sēž pie logu raudādama,
Mans mīļais sed(e)lo kumeliņ’.

Uz zirga lekdams, cepuri cēla:
Ar dievu, sirsniņ, mīļākā.

https://youtu.be/fdRl1aHLc30

46. BĒDU MANU, LIELU BĒDU

"Dainu lokā".

F C G7 C Em F C F

Bē - du, ma - nu lie - lu bē - du, es par bē - du ne - bē - dāj'.

F B♭ C G7 F

Ram - tai, ram - tai, ra - di - ri - di, rī - di, ram - tai rī - ri - di ral - lal - lā!

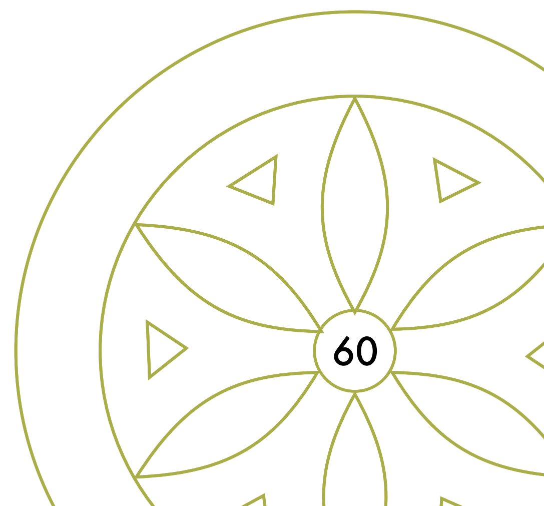
Bēdu manu, lielu bēdu, es par bēdu nebēdāj'!
Liku bēdu zem akmeņa, pāri gāju dziedādam'.

Es negāju noskumusi nevienā(i) vietiņā:
Ar dziesmiņu druvā gāju, ar valodu sētiņā.

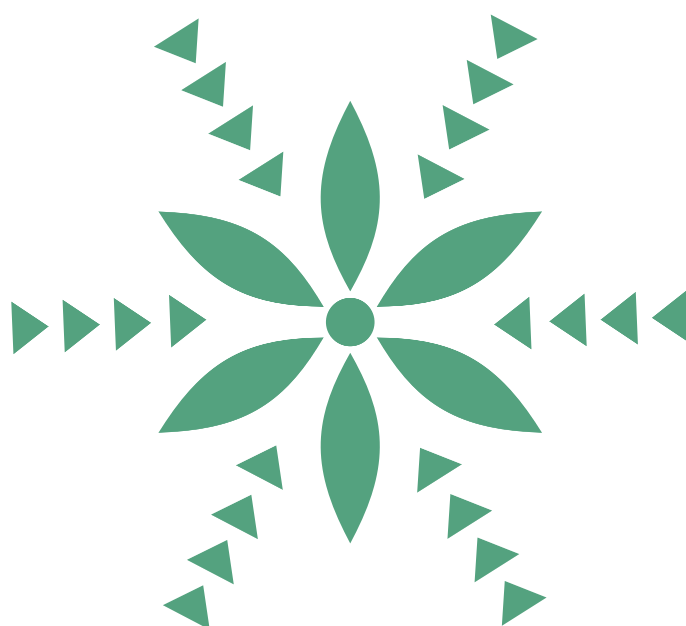

https://youtu.be/dJDS1vWJbO8

IV LĪMENIS

47. DIV’ DŪJIŅAS

DzR, 226. lpp.,
Meņģeļjurjāna māte. (LTMM VI, 46. lpp.)

Am Em Dm ③ Am

Div' dū - ji - ņas gai - sā skrē - ja, a - bas skrē - ja dū - do - dam's,

Am G Am ① ② G Dm Am

ai - jā, ai - ai - jā, a - bas skrē - ja dū - do - dam's.

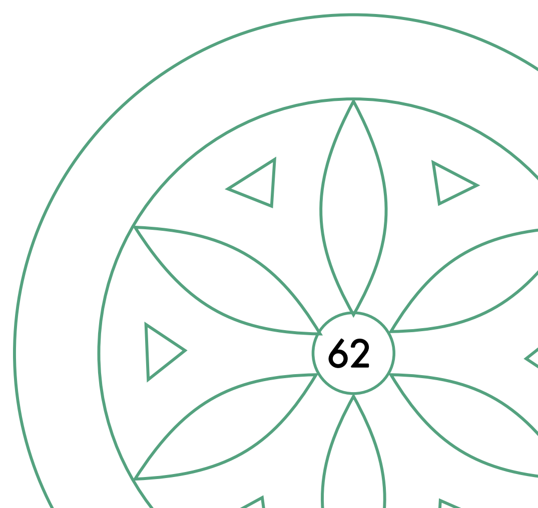
Div’ dūjiņas gaisā skrēja, abas skrēja dūdodam’s.
Div’ bāliņi karā jāja, abi jāja domādam’.

Vai būs jāt(i), vai nejāt(i), vai palikt(i) sētiņā.
Kur palika mans bāliņ(i)s, karodziņa nesējiņš?
Tur palika jājējiņ(i)s uz tām leišu robežām.

https://youtu.be/_EOnQGHaMuA

48. PIE DIEVIŅA / PI DĪVEŅA

Teikusi Madaļa Bernans (dzim. 1884. g.) Bieržgaļa Aglupišos;
pierakstījis E. Melngailis 1940. gada 11. maijā Vecākos. (LMFM II, 68. lpp.)

C F G C Am Dm G C

Pie Die-vi- ņa_ ga-ri gal-di, ga - ri gal - di, tur sēž pa-ti__ mī-ļā Mā-ra, mī - ļā__ Mār',

F G C Am Dm G7 C

pie Die-vi -ņa_ ga-ri gal- di, ga - ri gal - di, tur sēž pa-ti__ mī-ļā Mā- ra, mī - ļā__ Mār'.

Pi Dīveņa gari goldi, tī sied poša
svātuo Muora.
Tī sied poša svātuo Muora, vylnaineitis
raksteidama.

Saraksteja, saskaiteja, atdūd Dīva
ruceņā(i).
Nu, Dīveni, tova vaļa, nu tovā(i)
rūceņā(i).

Dzied vēl:
Nu, tovā(i) rūceņā(i) pošys Laimys
atsliedzeņa.
Dūd, Dīveņi, kolnā kuopt(i), na nu
kolna lejeņā.

* * *

Pie Dieviņa gari galdi, tur sēd pati mīļā
Māra.
Tur sēd pati mīļā Māra, zīdautiņus
rakstīdama.

Izrakstīja, saskaitīja, atdod Dieva
rociņā(i).
Nu, Dieviņ(i), tava vaļa, nu tavā(i)
rociņā(i).

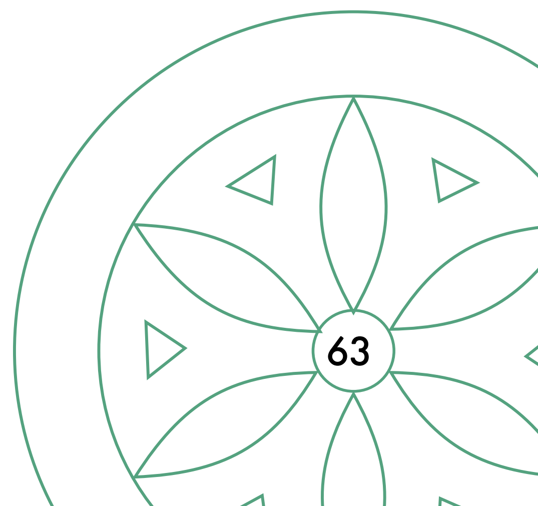
Dzied vēl:
Nu, tavā(i) rociņā(i) pašas Laimes
atslēdziņa.
Dod, Dieviņi, kalnā kāpti, ne no kalna
lejiņā.

Šī dziesma bija Vides aizsardzības kluba (izveidots 1987. gadā) himna, tādējādi kļūstot zināmai un mīļai arī plašākām aprindām.

https://youtu.be/KI_e3UBFTSw

49. TRĪS JAUNAS MĀSAS

Teicis A. Erss Lakstīgola pag.;
(LTMM VI, 74. lpp.)

Dm Gm Dm C Dm Am

Trīs jau-nas mā - sas sēd ro - žu dār - zā ral - la - la, ral - la - la, lā.

F C Gm Dm C Dm Am

Sēd ro - žu dār - zā, pin vai - na - dzi - ņu ral - la - la, ral - la - la, lā.

Trīs jaunas māsas sēd rožu dārzā,
Sēd rožu dārzā, pin vainadziņus.

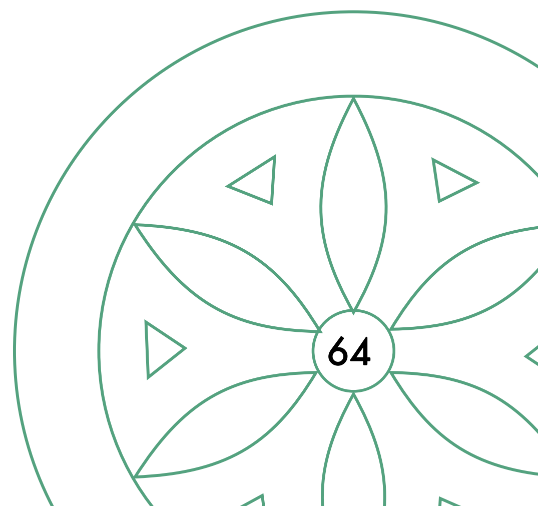
Ņem, brālīt, vienu, es ņemšu otru!
Tā trešā maza, lai paliek mājā.

Lai paliek mājā, lai taisa pūru,
Lai taisa pūru, lai gaida tautas.

https://youtu.be/gm2mhd_mnRQ

50. AI, ZAĻĀ(I) BIRZTALIŅA

Oskars Kalējs noklausījies no Jurjas mātes (dzim. 1860. g.) Krustpils "Smaņās";
pierakstījis E. Melngailis 1928. gadā Rīgā. (LMFM II, 255. lpp.)

Am F G ② Am F G ② Am
Ai, za - ļā - i birz - ta - li - ņa, kā es te - vi sen tau - pīj',

Dm Am Dm Am Dm Am Dm Am
ai, za - ļā - i birz - ta - li - ņa, kā es te - vi sen tau - pīj'.

Ai, zaļā(i) birztaliņa, kā es tevi sen taupīj';
Nedrīkstēju rīkstes griezt(i), tēva zirgus ganīdams.

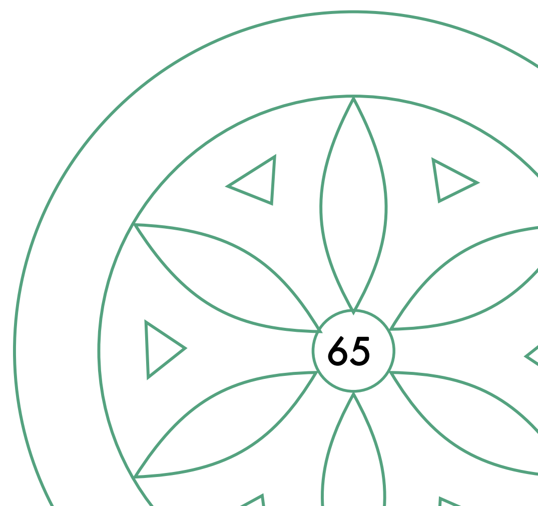
Ik rītiņu saule lēca sarkanā kociņā.
Jauni puiši veci tapa, to kociņu meklēdami.

Es atradu to kociņu, svētu rītu ganīdams:
Vara saknes, zelta zari, sudrabiņa lapiņām.

https://youtu.be/P9DMMeBSvzQ

51. KUR TU SKRIESI, VANADZIŅ(I)?

LTD VI, 727. lpp.

C F ② ① C ③

Kur tu skrie - si, va - na - dzi - ņi, ar tiem vas - ka spār - ni - ņie - mi,

C G7 ③ F C ③ ④ ① ② ② ③ G7 C

kur tu skrie - si, va - na-dzi - ņi, ar___ tiem vas - ka spār - ni- ņiem.

Kur tu skriesi, vanadziņ(i), ar tiem vaska spārniņiem(i)?
Skriešu liepas apraudzīt(i), vai ir liela izaugusi?

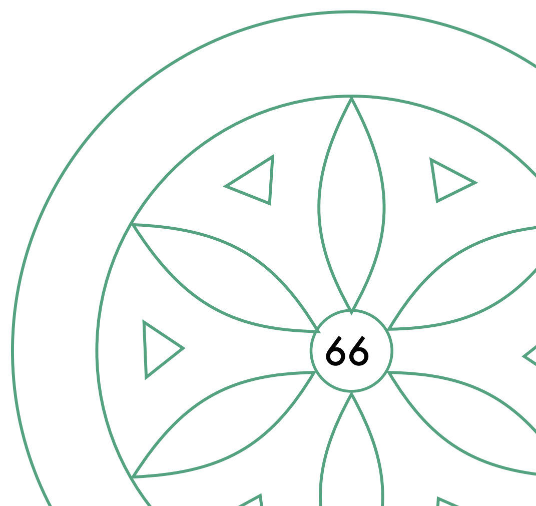
Gana liela, gana kupla, zari mirka Daugavā(i).
Jaunas meitas dziedādamas liepai zarus aplauzušas.

Liepai zarus aplauzušas, Daugavā(i) iemetušas.
Tie aizgāja pa Daugavu, burbulīšus mētādami.

https://youtu.be/IKsPrpVs9Y8

52. TUOLI DZEIVOJ MUNA MEILUO

Teicis A. Erss Vidusmuižā, Maltas Trupu skolā;
(LTMM VI, 9. lpp.)

F Dm F C F C F E
Tuo - li dzei - voj__ mu - na mei - luo, es na - va - ru sa - sa - ti - kti,

F C F Dm F C Dm
tuo - li dzei - voj__ mu - na mei - luo, es na - va - ru sa - sa - tikt.

Tuoli dzeivoj muna meiluo, es navaru sasatikt.
Jimšu stallī siermu zyrgu, juošu meiluos apsavārt(u).

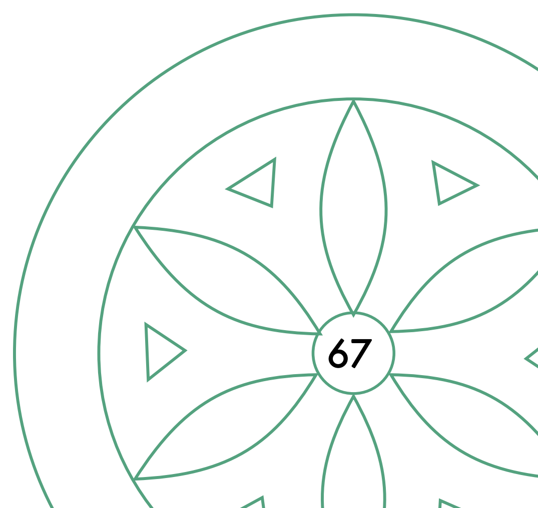
Da pusceļa nadajuoju, nūsazvīdze kumeleņš,
Da vuortim(i) nadajuoju, iztak meiluo rauduodama.
Vīnu rūku vuortus vēre, ūtru slauka asareņ's.

Naraud gauži, muna meiluo, es jau tevis napamessšu,
Es jau tevis napamessšu, myužam cytys nameiļuoš(u).

https://youtu.be/8EXter9wG68

53. ES IZJĀJU PRŪŠU ZEMI

Teicējs Augusts Lācis (dzim. 1915. g.) Jūrkalnē;
pierakstījis V. Bendorfs 1969. gadā. (LFK 1988, 78)

F Bb F C F C F C

Es iz - jā - ju prū - šu ze - mi kok - lē - da - mis, spē - lē - da - mis,

Dm Bb F C F C F

es iz - jā - ju prū - šu ze - mi kok - lē - da - mis, spē - lē - dams.

Es izjāju prūšu zemi koklēdam(i)s, spēlēdam(i),
Prūšu meitas man' gribēja par junkuru paturēt(i).

Nepalikšu, prūšu meitas, man pašam(i) Korzemē(i),
Man pašam(i) Korzemē(i) sētā jauna līgaviņa.
Nolūkota, saderēta, nemitoti gredzentiņi.

Nu ar dievu, prūšu meitas, nu es braucu uz Korzemi,
Nu es braucu uz Korzemi pats pie savas līgaviņas.
Pats pie savas līgaviņas, pats ar savu kumeliņu.

Dejas horeogrāfijas dēļ pēdējos gados šī dziesma piedzīvojusi lielu popularitāti un atpazīstamību visā pasaulē.

https://youtu.be/bUwLlV9vK6M

54. SARKANDAIĻA ROZE AUGA

Teikusi Marija Rudzīte Rīgas Allažos;
pierakstījis A. Jakāns 1929. gadā. (LFK 832, 1537; E. Melngailis LMFM III, 10. lpp.)

Dm ③ C ④ Dm ③ C ③ F

Sar - kan - dai - ļa ro - ze au - ga lie - la ce - ļa ma - li - ņā;

Dm C ① Dm ② ③ Am ② Dm ③

sar - kan - dai - ļa ro - ze au - ga lie - la ce - ļa ma - li - ņā.

Sarkandaiļa roze auga liela ceļa maliņā.
Kam tu augi, kam ziedēji, kam puisēnus kaitināj'?

Brīv man augti, brīv ziedēt(i), brīv puisēnus kaitināt.
Brālīt's jāja uz kariņu, nepuškotu cepurīt'.

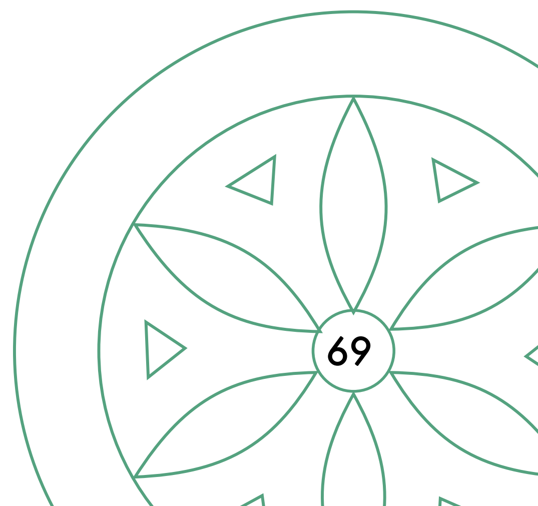
Tec', meitiņa, nolauz rozi, puškoj brāļa cepurīt'.
Dziedādama appuškoju, raudādama pavadīj'.

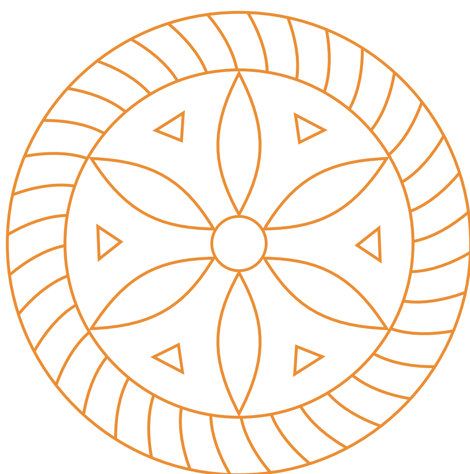
AUDIO IERAKSTS:
http://garamantas.lv/lv/record/366821/Sarkandaila-roze-auga-1965

https://youtu.be/bd8b1IK3pZs

KUR MEKLĒT INFORMĀCIJU PAR KOKLĒŠANU

Vislabāk, ja ir kāds draugs vai skolotājs, ar kuru kopā var pārvarēt tās grūtības, kuras neizbēgami rodas, sākot kaut ko jaunu. Taču arī sociālajā portālā Facebook un citviet ir pieejamas koklētāju grupas, kur rast atbalstu un apstiprinājumu šaubu brīžos.

INTERNETĀ:

Valda Muktupāvela veidots apraksts par koklēm un video apmācības: https://www.tautasmuzikasinstrumenti.lv/muzikas-instrumenti/kokles.

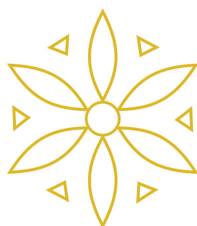
Kokļu studijas "Kokļu mežs" mājaslapa: www.koklumezs.lv.

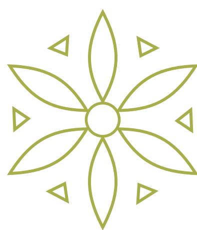
Koklētāju sarunu un informācijas apmaiņas vietne: https://www.facebook.com/groups/kokletaji grupā "Kokles, koklēšana un koklētāji".

GRĀMATĀS:

Valdis Muktupāvels "Kokles un koklēšana Latvijā", 2009.

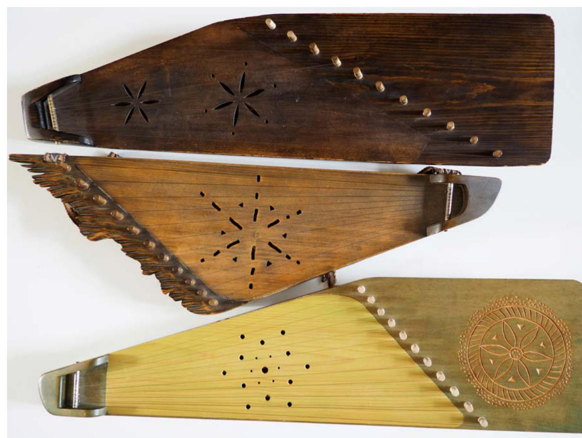
"Kokles dziesma dvēselei", 2015.

KĀ IZVĒLĒTIES SEV KOKLI

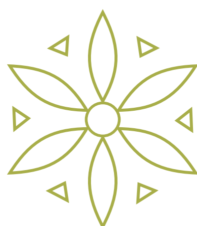
Pirmās kokles izvēle ir grūta. Ja iespējams, ir labi vispirms kādu laiku izmēģināt instrumentu, lai spēlētājs var saprast, kas viņam ir svarīgākais. Pastāv uzskats, ka iesācējam pietiks ar pavisam vienkāršu instrumentu, bet tieši pretēji – iesācējam vieglāk ir mācīties uz laba instrumenta, savukārt lietpratējs spēs ieskandināt pat sliktu instrumentu. Koklei jābūt gana vieglai, atbilstoša izmēra pret spēlētāju un viņa rokām, veidotai no pastāvējuša, sausa koka. Lai būtu lielāks prieks spēlēt un biežāk ņemt kokli rokās, tās tapiņām jābūt skaņojumu noturošām un viegli regulējamām. Koka tapiņas, kuras iet cauri korpusam un regulējamas no kokles apakšas, iesācējiem, īpaši bērniem, var būt neērtas. Metāla tapiņas ir jaunāku laiku ievedums, taču lietošanā ērtas, un tās labāk notur skaņojumu.

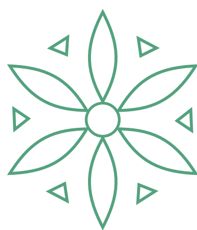

10. attēls. DAŽĀDAS KOKLES

Pirms pirkšanas kokle noteikti ir jāizmēģina, jāpārbauda, vai instruments tur skaņojumu, vai ir iespējams to uzskaņot atbilstošajā augstumā. Ne mazāk svarīgi to iegādāties pie pārbaudīta meistara, kurš problēmu un nepilnību gadījumā uzņemsies atbildību par savu darbu un veiks labojumus, ja tādi būs nepieciešami. Jāpārbauda, lai attālums starp stīgām ir ērts spēlētāja rokai, tas ir īpaši svarīgi, iegādājoties instrumentu bērnam. Ir vērts sākt ar mazāku instrumentu, proprocionālu bērna plaukstas izmēram, līdzīgi kā tas notiek, piemēram, ar vijolēm.

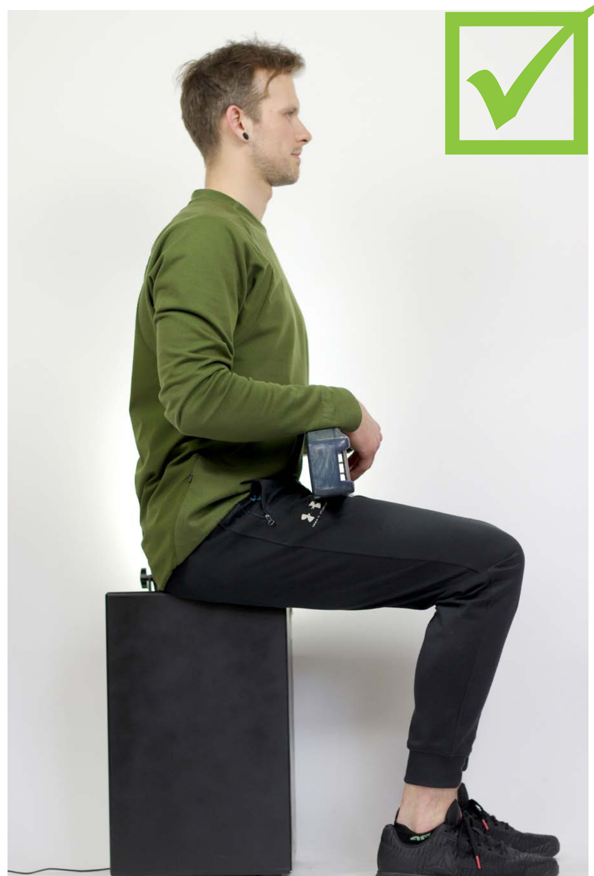
Sīkāku informāciju par kokļu meistariem var atrast grāmatā "Kokles dziesma dvēselei", koklumezs.lv vai citviet internetā.

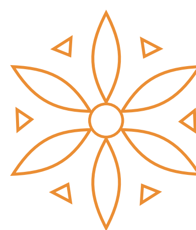
ERGONOMIKA, VINGRINĀJUMI LABAI SAJŪTAI

Lai spēlētu kokli, to var turēt dažādos veidos. Reizēm turēšanas veids var mainīt kokles skanējumu, bet parasti kokles spēlētājs vienkārši izvēlas ērtāko pozu. Kokli var turēt klēpī horizontāli, var nolikt arī sev priekšā uz galda un spēlēt, var pakārt kaklā, piesienot koklei abos galos jostu. Visas iepriekš minētās pozas īstermiņā nav sliktas, jo cilvēka ķermenim būtu jāspēj noturēt jebkuru pozu, un tas ir tikai normāli, ka koklējot ik pa laikam poza tiek mainīta. Tomēr, skatoties ilgtermiņā, ir jāievēro dažādi koklēšanas pamatprincipi, piemēram, jātur mugura taisni, jāskatītās uz priekšu, jāsēž uz stabilām virsmām, elkoņi jātur brīvi, neizvēršot pārāk plaši uz sāniem, un citi.

11. attēls.
IETEICAMA SĒDĒŠANAS POZA

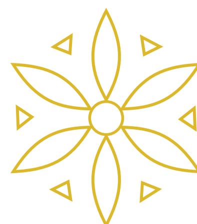
IETEICAMĀ (PAREIZĀ) POZA. Kājas gūžās un ceļos 90 grādu leņķī, pilna pēda pie zemes, mugura taisna, skatiens uz priekšu (ne visi spēj skatīties uz priekšu, daudziem koklētājiem tomēr vajag redzēt stīgas, it īpaši, ja koklēšana ir uzsākta nesen. Tā var darīt, tikai jārēķinās, ka noliektas galvas dēļ lielāka slodze būs mugurkaula kakla daļai, tādēļ var tikt savilkta muskulatūra muguras plecu/kakla zonā. Ieteicams ik pa brīdim mēģināt galvu turēt taisni.). Nebūtu ieteicami arī krēsli ar augstiem roku balstiem, jo tie var ierobežot roku kustības, kā rezultātā pleci būs piepacelti un palielināsies muskuļu tonuss plecu zonā.

12. attēls.
SĒŽAMĀ VIRSMA PĀRĀK ZEMU

SĒŽAMĀ VIRSMA PĀRĀK ZEMU. Kājas gūžas un ceļu locītavās saliektas vairāk nekā 90 grādu leņķī, mugura jostas daļā izliekta, pleci uz priekšu. Sēžot uz pārāk zema krēsla, ātrāk nogurs mugura jostas daļā, jo parasti tā tiks izliekta vairāk uz āru, kas var rezultēties sāpēs/stīvuma sajūtā šajā muguras apvidū. Tā kā pleci ir uz priekšu, var parādīties tirpoņa rokās, arī kājas var ātrāk sākt sāpēt vai tirpt. Ja ir parādījušās sāpes vai tirpoņa iepriekšminētajās zonās, tad būtu ieteicams atpūsties, izstaipīt muskulatūru un mainīt pozu.

SĒŽAMĀ VIRSMA PĀRĀK AUGSTU. Kājas gūžas un ceļu locītavās saliektas mazāk nekā 90 grādu leņķī, mugura jostas daļā izliekta, pleci piepacelti. Sēžot uz pārāk augsta krēsla, ātrāk nogurs kājas, tās var sākt sāpēt vai tirpt, it īpaši apakšstilbs. Šādā pozā ir grūti nosēdēt, jo visu laiku jātur pēdas uz pirkstgaliem. Mugura jostas daļā parasti tiks izliekta vairāk uz āru, kas var rezultēties sāpēs/stīvuma sajūtā šajā muguras apvidū. Būs grūtāk noturēt kokli, jo tā gribēs slīdēt pa kājām uz leju. Pleci piepacelti, kas var izraisīt sāpes un nogurumu plecu zonā. Ja ir parādījušās sāpes vai tirpoņa iepriekšminētajās zonās, tad būtu ieteicams atpūsties, izstaipīt muskulatūru un mainīt pozu.

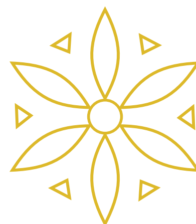

13. attēls.
SĒŽAMĀ VIRSMA PĀRĀK AUGSTU

14. attēls. TURKU POZA (PAREIZA)

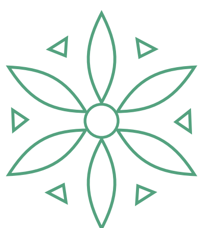
TURKU POZA (PAREIZA POZA). Sēdus uz sēžas kauliem (tuber ischiadicum), mugura taisna, pleci nav vērsti uz priekšu, skatiens vērsts uz priekšu vai uz leju kokles virzienā. Noliektas galvas dēļ ātrāk var nogurt muskulatūra muguras plecu/kakla zonā, tādēļ būtu ieteicams ik pa brīdim mēģināt galvu turēt taisni. Protams, šajā pozā tās specifiskuma dēļ kājas var sākt sāpēt vai notirpt daudz ātrāk nekā iepriekšējās pozās.

TURKU POZA (NEPAREIZA). Sēdus izliekta mugura, pleci uz priekšu, galva uz leju. Šī varētu būt sliktākā no pozām, jo bieži mugura ir ļoti izliekta, pleci uz priekšu un kājas sakrustotas zem sevis, kas nepieredzējušam turku pozas sēdētājam var ātri pārtapt mocībās ar muguras/galvas sāpēm, kāju tirpšanu, savilktu plecu zonu un sāpēm lāpstiņu rajonā. Ja sēž turku pozā, jāsēž kā norādīts 14. attēlā – ar taisnu muguru, lai ķermenis justos labi un harmoniski.

15. attēls. TURKU POZA (NEPAREIZA)

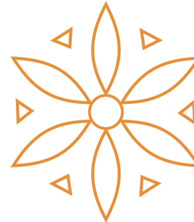

https://youtu.be/QNtS-i5155c

1. Iesildīšanās video – kādi vingrinājumi būtu jāveic pirms koklēšanas. Tie ir dinamiski vingrinājumi, kuros tiek pievērsta uzmanība galvenajām locītavām un muskuļiem, kas koklējot tiek noslogoti, un to izstrādei, lai koklēšanas laikā netiktu gūtas traumas vai nerastos sāpes locītavās un muskuļos.

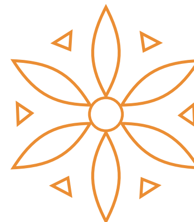

https://youtu.be/e-cvOoAJHks

2. Dinamiskās pauzes video – īsi vingrinājumi, kurus var veikt paužu laikā starp koklēšanas seansiem, lai atslābinātu un izstieptu pirkstus, rokas un muguru.

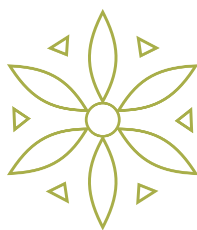

https://youtu.be/k3ioiW5WR4w

3. Atsildīšanās video – kādi vingrinājumi jāveic pēc koklēšanas. Tie ir pasīvi vingrinājumi, kuros tiek stiepta muskulatūra, noteiktā muskuļa/pozas stiepšanas ilgums var būt no 20 sekundēm līdz pat 1 minūtei. Vingrinājumi tiek veikti, lai samazinātu muskuļu stīvumu/nogurumu pēc koklēšanas, muskuļu disbalansu un sāpes tajos.

PIRMS UZSTĀŠANĀS

Vienmēr pirms uzstāšanās ir vērts pārbaudīt, vai kokle pēkšņi nav saniķojusies un mainījusi savu skaņojumu. Visbiežāk to ietekmē laikapstākļi – mitrums, sausums, temperatūras maiņa, tiešie saules stari, prožektoru gaismas. Kokles skaņojums noteikti jāpārbauda pēc instrumenta kritiena vai apgāšanās, arī nelielas. Kokles skaņotājs un atslēga jātur pa tvērienam, lai vajadzības gadījumā ātri varētu novērst problēmu. Stīgu plīšana kokles spēlēšanas laikā ir reti sastopama, biežāk stīgas plīst skaņošanas laikā, sevišķi, ja neatbilstoša resnuma stīgu mēģina uzskaņot pārāk augstu.

Neatkarīgi no tā, vai uzstāšanās paredzēta šaurā ģimenes lokā vai plašākai publikai uz skatuves, ikvienu no mums var piemeklēt lampu drudzis. Pirms uzstāšanas stress ir dabiskas sajūtas, ar kurām gandrīz katrs no mums ir saskāries. Katram tas izpaužas citādāk, visbiežāk ir apjukums, sekla elpošana, paātrināta sirdsdarbība, roku svīšana, vēdera sāpes, nemiers un citas izpausmes. Ar stresu efektīvi tikt galā palīdz gan nelielas fiziskas aktivitātes (strauja pastaiga, palēkāšana u. c.), gan elpošanas vingrinājumi.

Pirms uzstāšanas var izpildīt elpošanas vingrinājumu kompleksu, lai mazinātu trauksmi. Šis elpošanas vingrinājumu komplekss sastāv no 3 vingrinājumiem, kuru kopējais izpildes laiks ir aptuveni 3 minūtes. Vingrinājumus vislabāk veikt ērtā sēdus pozīcijā, kad ķermenis ir atslābis, bet, ja tas nav iespējams, vingrinājumus var arī izpildīt, stāvot kājās.

1. Sākuma poza – sēdus uz krēsla, mugura taisna, pleci nolaisti lejā, rokas gar sāniem, un skatiens uz priekšu. Veicot lēnu ieelpu caur degunu, paceļ plecus uz augšu, tuvāk ausīm, tai seko izelpa caur muti, kuras laikā pilnībā atbrīvo un nolaiž plecus.

2. Sākuma poza – sēdus uz krēsla, mugura taisna, atbalstīta, pleci nolaisti lejā, atslābināti, abas plaukstas uz vēdera, acis aizvērtas. Veic lēnu ieelpu caur degunu aptuveni 3–4 sekundes ilgu, kuras laikā vēders piepūšas (diafragmālā elpošana), bet krūšu kurvis nekustas. Tai seko gara un mierīga izelpa caur muti, 6–8 sekundes gara, kuras laikā vēders saplok. Atkārto šo vingrinājumu 5–10 reizes.

3. Sākuma poza – sēdus uz krēsla, mugura taisna, pleci atslābināti, rokas brīvi novietotas uz kājām. Veicot ieelpu caur degunu, šo fāzi sadala četrās daļās (veic četras īsas ieelpas ar mazām pauzēm), pilnībā piepūšot vēderu un krūšu kurvi, ribas izplešas. Veic lēnu un brīvu izelpu caur muti, kuras laikā viss ķermenis atbrīvojas. Atkārto šo vingrinājumu 5–10 reizes.

Ja par iekšējo spriedzi liek manīt pastiprināta plaukstu svīšana, tad ir vērts turēt pa rokai mazu, labi absorbējošu dvielīti roku nosusināšanai.

Iegūstot savā īpašumā pirmo kokli, koklētājam neizbēgami rodas jautājumi, kas saistīti ar instrumenta uzturēšanu. Zemāk apkopotas atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem.

KOKLES KASTE? Koklēm, tāpat kā citiem koka instrumentiem, patīk tikt pārvietotām droši un mērenā temperatūrā. Atkarībā no iespējām un nepieciešamības kokli var ietīt segā, uzšūt mīkstu auduma pārvalku vai arī izgatavot, pasūtīt somu vai cietu kasti transportēšanai. Kokli vēlams glabāt vietā, kur nav straujas temperatūras izmaiņas vai tieši saules stari. Kokli var uzglabāt arī bez iepakojuma, īpaši, ja tā tiek spēlēta katru dienu, vienīgi laiku pa laikam no tās būs jānoslauka putekļi.

KĀ NOTĪRĪT PUTEKĻUS? Putekļu noslaucīšanai no instrumenta var izmantot mīkstas auduma lupatiņas, kuras pabāž zem stīgām. Kā ērts veids putekļu slaucīšanai no Anša Jansona pieredzes ir izmantot neliela izmēra krāsošanas otu, lai varētu notīrīt grūti sasniedzamās vietas starp stīgām.

KĀ KOPT INSTRUMENTU? Atkarībā no spēlēšanas biežuma kokli reizi pāris gados var aiznest pie meistara uz tehnisko apkopi, piemēram, notīrīt no stīgām rūsu, pārbaudīt, vai nav atlīmējušās kādas koka detaļas. Laba meistara kvalitatīvi gatavota kokle parasti kalpo ilgi, un sīkus uzlabojumus viegli var veikt mājās arī patstāvīgi.

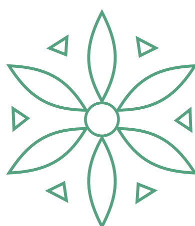
PROBLĒMAS AR TAPIŅĀM? Nolūzušas koka tapiņas vislabāk nomainīt pie kokļu meistara, kurš gatavojis šo kokli. Metāla tapiņu problēmas arī jārisina pie meistara. Koka tapiņas, kuras ir pārāk vaļīgas un netur skaņojumu, jāmēģina griežot iestumt dziļāk kokles korpusā. Mitruma ietekmē koka tapas var kļūt pārāk stingras, tad nepieciešams koklei radīt nedaudz sausāku vidi. Svarīgākais ir mērenība gan siltuma un aukstuma, gan mitruma un sausuma ziņā.

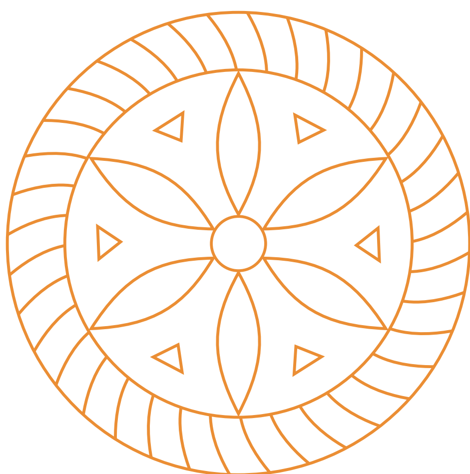
KUR NOPIRKT KOKLES STĪGAS UN KĀ TĀS UZLIKT? Ja nepieciešams samainīt koklei stīgu, svarīgākais ir noteikt nepieciešamo stīgas resnumu. Ja mājās ir mikrometrs, tad var izmantot to, lai noteiktu stīgas diametru. Ja mikrometra nav, tad jāzina, kura stīga nepieciešama. Koklēm parasti lieto 0,3 mm (tievākajām stīgām), 0,4 mm (C, D, E, F) vai 0,5 mm (resnākajām – G un A stīgām) diametra stīgas. Stīgas var meklēt pie kokļu meistariem, var pielāgot arī ģitāru vai klavieru stīgas (bez tinuma). Nopērkot instrumentu, ir vērts uzreiz painteresēties par rezerves stīgu komplektu un to glabāt kopā ar instrumentu, lai varētu ātri un bez lielas meklēšanas uzreiz atrisināt problēmu.

Lai stīgu uzliktu, vispirms jāpaskatās, kādā veidā tā ir likta kokrētajam instrumentam. Visbiežāk vienā stīgas galā tiek veidota cilpa, zem kuras stīgas galu aptin vairākas reizes apkārt, lai cilpu nostiprinātu. Šo ērtāk veikt ar plakanknaiblēm, bet bezizejas situācijā var iztikt ar savu pirkstu spēku. Cilpu apliek ap stienīti un caur to izver stīgu. Stīgas garums jāņem 5–7 cm garāks nekā attālums līdz tapai. Stīgas otru galu iestiprina tapā un vairākas reizes aptin ap to. Pēc tam ar skaņojamās atslēgas palīdzību stīgu uzskaņo. Jāņem vērā, ka tikko uzliktai stīgai nepieciešams laiks, lai tā izstieptos, tāpēc stīgu var viegli pastaipīt ar pirkstu, lai ātrāk iestiepjas vai nedaudz paspēlēt un pēc tam atkārtoti uzskaņot kokli.

VĒRES

	Bērziņi Ludis un Irēne, “Tēvu dziesma”, K. Rasiņa apgāds, Rīga, 1944.
	Bērziņš Roberts, “Latviešu vijolītes II”, 1896.
DzR	Cimze Jānis, “Dziesmu rota vīru koriem”, 1914.
	Dovgjallo Georgs, “Dainu lokā”, Liesma, 1966.
	Igauņi Gunārs un Rasma, “Še, bērneņ, tev zalta kūkle, še tev dzīsmu komuleits...”, Rēzeknes Latgaļu kultūras biedrība, 1993.
LTMM	Jurjāns Andrejs, “Latvju tautas mūzikas materiāli II”, 1903.
LTMM	Jurjāns Andrejs, “Latvju tautas mūzikas materiāli III”, 1907.
LTMM	Jurjāns Andrejs, “Latvju tautas mūzikas materiāli IV”, 1913.
LTMM	Jurjāns Andrejs, “Latvju tautas mūzikas materiāli V”, 1922.
LTMM	Jurjāns Andrejs, “Latvju tautas mūzikas materiāli VI”, 1928.
LFK	Latviešu folkloras krātuve
LTD	“Latvju tautas daiņas (III – 1929. g.; VI – 1930. g.)”, Literatūra.
	“Ļipa kust” disks, “Maskačkas spēlmaņi”, 2009.
LMFM	Melngailis Emilis, “Latviešu mūzikas folkloras materiāli I, II, III”, Latvijas Valsts izdevniecība, 1951.–1953.
	Rīgas Latviešu biedrības Mūzikas komisijas dziesmu krājums IV, 1898.
LDD	Salaks Artūrs, “Latviešu dievestīgās dziesmas”, Labietis, 1976.
TV	Siliņš Ēvalds, “Tautasdziesmu vācelīte”, Rīga, Zvaigzne, 1990.
	Stumbrs Jēkabs, “Dejosim latviski I”, 1938.
	Sūna Harijs, “Latviešu rotaļas un rotaļdejas”, Zinātne, 1965.
	Vītols Jāzeps, “200 latviešu tautas dziesmas”, 1906, 1919.

RAKSTĪJA: Ansis Jansons, Dina Liepa, Māra Raģe, Mārtiņš Seisums

NOTIS: Jānis Ausmints Vītols

KONSULTĒJA, PALĪDZĒJA: Anda Ābele, Edīte Husare, Valdis Muktupāvels, Oskars Patjanko, Ilga Reizniece

PĀRLASĪJA, REDIĢĒJA, KORIĢĒJA: Džeina Dzimtā, Jānis Dzimtais

MAKETĒJA: Sandra Lipska

DIZAINS: Dana Vasiļjeva

VĀKA FOTO: Andrejs Komarovs

FOTO: Ansis Jansons, Oskars Patjanko, Laura Sileniece